ATILIM

Bütün ülkelerin proleterleri birleşiniz!

Kurucusu: İ.Bilen Yıl: 14 Sayı: 26 (192)

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi organı 15 Ocak 1987

DEMOKRATİK TÜRKİYE DAHA GÜÇLÜ TKP !

TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın TKP'nin Sesi Radyosu'nda yaptığı yeni yıl konuşması

"1987 YILI ÜLKEMİZDE BARIŞ VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN YÜKSELDİĞİ, GÜÇ KAZANDIĞI BİR YIL OLSUN"

"TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın yeni yıl konuşmasını 2. sayfamızdan itibaren bulabilirsiniz"

AKLIN SAĞDUYUNUN YOLU

Önce Tercüman gazetesi, ardından Evren, TKP'nin kamuoyunun tartışmasına sunduğu "Silahlı Kuvvetlere İlişkin Reform Programı"na işaret ederek, "komünistler orduya el atmaya çalışıyor" yaygarasını yaptılar. Görülüyor ki, Evren'in, şimdi de "orduya yönelik tehlikeler" icat etmeye ihtiyacı var. Var, çünkü ordu içinde bölgede Amerikan çıkarları için jandarmalık, ülkede milyarderlerin çıkarları için polislik yapmaya karşı çıkanlar genişliyor.

Ordu içinde huzursuzluk olduğu, Genelkurmay Başkanlığının gazeteci M.A.Birand'ın kimi gerçeklerin üzerini aralayan araştırma dizisine acele cevap yetiştirmeye çalışmasında da görülüyor. Evren, "irtica tehlikesi" üzerine nutukları ile bu huzursuzluğu gideremediği için, şimdi, bir de "orduya yönelik komünizm tehlikesi" masalına sarılıyor. Oysa "TKP'nin Silahlı Kuvvetlere İlişkin Reform Programı" ordu için tehlike değil, kurtuluştur. Amerikan emperyalizminin ve işbirlikçi tekellerin hizmetine koşulmaktan kurtuluştur. TKP, yurduna bağlı her subaya, halkın sevgisini ve güvenini kazanmanın yolunu gösteriyor.

TKP, demokrasi isteyen herkesin destekleyeceği alternatifler öne sürdüğü için aşırı gerici güçler TKP' ye saldırıyor. Ama bu, rejimin göründüğünden daha zayıf düştüğünün de bir göstergesi oluyor.

Ayrı ayrı ayakta kalmaları olanaksız olan Evren ile Özal'ın kamuoyunun önünde "irtica var mı-yok mu" tartışmasına girmek zorunda kalmaları, bunun bir başka göstergesidir. Yurtsever, kemalizme bağ-

Arkası 13. sayfada

İŞÇİ HAREKETİNDE YENİ BİR DÖNEM VE TÜRK-İŞ KONGRESİNİN GÖSTERDİKLERİ

Atılım baskıya verildiği sırada henüz üç büyük fabrikada 5 bini aşkın işçinin 1986 yılı sonunda başlattıkları grev sürüyordu. NETAŞ, Pirelli, Derby işçileri yeni yıla grevlerle girdiler. Şu sıralarda ise toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamayan 4 bini aşkın SEKA işçisiyle, 7 bin Petkim işçisi greve çıkmaya hazırlanıyor. İşçiler hakları için mücadelede kararlı olduklarını söylüyor ve binbir kısıtlamayla kuşa dönmüş grev hakkına karşın, yine de grev yaparak bu hakkın söke söke alınacağını ifade ediyorlar. Başka yol yok! İşçi sıralarında bu mücadele azmi, bu bilinç egemen.

1986 yoğun bir toplu sözleşme yılıydı. Bu toplu sözleşmeler, işçi hakları için pazarlık masasının özgür olmadığını, toplu sözleşme kurallarının baştan hükümet ve sermaye işbirliğiyle belirlendiğini gösterdi. İşçi sendikaları kendileri geriledikçe, hükümet ve sermaye ortaklığının üzerlerine, yeni ücret sisteminden tutun da sendikal haklar üzerinde yeni kısıtlamalara kadar daha bir dizi dayatmayla yürüdüğünü gördüler. Bu çetin toplu sözleşme dönemiyle sendika kongre-

Arkası 15. sayfada

ONBEŞLERİ ANIYORUZ

Bundan 66 yıl önce, 1921 yılı Ocak ayının 28'ini, 29'una bağlayan gece, Karadeniz'de hunharca bir cinayet işlendi. Partimizin kurucusu ve Başkanı Mustafa Suphi, Genel Sekreter Ethem Nejat, Merkez Komitesi üyeleri Hilmioğlu Hakkı, Nazmi İbrahim, Topçu Binbaşı Ismail Hakkı, Merkez Komitesi ajitatörlerinden Maksut, Bahattin, Hayrettin, subaylar Mehmet Ali Hakkıoğlu, Emin Şefik, Kazım Ali, kısa bir süre sonra, Merkez Komitesi politik kuryelerinden yüzbaşı Nedim Agah ve Denetim Kurulu üyesi İsmail Çitoğlu yoldaşlar, kalleşçe katledildiler.

Ne kuruluşundan birkaç ay geçmeden aldığı bu ağır darbe, ne de daha sonra hedef olduğu aralıksız, çok yönlü saldırılar, TKP'ni halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluş için verdiği mücadeleden alıkoyamadı.

Bugün de, yeni yeni saldırılar için fırsat kolluyorlar, zemin yokluyorlar.

Ama, ne yaparlarsa yapsınlar boşuna! Arasından Deniz yoldaş gibi bir ölümsüzü çıkaran komünistlerin bugünkü kuşağı, Mustafa Suphi'lerden bugüne devraldığı TKP bayrağını daha da yükseltecektir.

Şimdi, başarıyla tamamladığımız Ulusal Konferans'ımızdan sonra, Barış ve Ulusal Demokrasi Programı' mızla, halkımızın bizden beklediklerini yerine getirmede daha güçlüyüz.

TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın, TKP Yurtiçi Parti Örgütleri Ulusal Konferansı'ndaki konuşmasında belirttiği gibi, "Güçlenen TKP demokratik birliğin, birleştiren, motor gücü olacaktır. İşçi sınıfımızın devrimci partisi TKP, ülkemizin en eski partisi olarak binleri, onbinleri değil, milyonları bağrına çekmeyi başaracaktır. Ülkemizin, halkımızın kaderinin değişmesinde kesinlikle söz sahibi olacaktır."

Onbeşlerin ölümsüz anısı, bugün, faşist diktatörlük koşullarında, barış, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm ülkülerinin üstün gelmesi için özverili mücadelelerini sürdüren tüm komünistlerledir.

TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın TKP'nin Sesi Radyosu'nda yaptığı yeni yıl konuşması

"1987 YILI ÜLKEMİZDE BARIŞ VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN YÜKSELDİĞİ, GÜÇ KAZANDIĞI BİR YIL OLSUN"

Sevgili yurttaşlar,
Yoldaşlar, kardeşlerim

Yeni yıla yepyeni umutlarla giriyoruz. Gezegenimizde tüm insanlar 1987 yılı umutlarının gerçekleşeceği yeni bir başlangıç olsun istiyorlar.

Gerçekten de dünyamızın bir bölümünde insanlar uygarlığın nimetlerinden yararlanırken hâlâ önemli bir bölümden açlık, sefalet, insanca olmayan bir yaşam sürüp gidiyor. Dünyamızda uluslararası atmosfer, ne yazık ki, çok gergin, durum çok ciddi. Derisinin rengi siyah, sarı, beyaz ne olursa olsun zengin ya da fakir, toplumsal sistemleri ne denli farklı olursa olsun, insanlar, halklar, uluslar bugün tek bir istemde birleşiyorlar: Barışın korunduğu bir dünyada daha insanca yaşamak.

Yeni yıla girerken bugün yalnızca, bu milyonlarca insanın ortak istemi olan barış istemi üzerinde durmak istiyorum. Çünkü daha insanca yaşanılacak bir dünyaya kavuşmanın ön koşulu herşeyden önce yaşama hakkına kavuşmak, yani barıştır. Toplumların gelişmesinin, ilerlemesinin önkoşulu barışın korunmasıdır.

Hemen şu soru akla gelebilir: Demokrasinin varolduğu ülkelerde barış için mücadele en başta gelen görev olabilir. Ama bizde, Türkiye'de acaba durum böyle midir? Ülkemizde demokrasi yok. Yeni yıla Türk ve Kürt halkı diktatörlüğün hâlâ egemenlik sürdüğü koşullarda giriyor. Hapishanelerde hâlâ politik tutuklular var. Barış Komitesi yöneticilerinin, DİSK yöneticilerinin davaları sürüyor. İnsanlar politik düşüncelerinden dolayı, sırf komünist oldukları için, TKP üyesi oldukları için kovuşturuluyor, hapishanelerde çürütülüyorlar. İşkenceler devam ediyor. Yalnızca Kürt oldukları nedeniyle insanlar baskı altına alınıyor, Kürtçe konuşma yasak ediliyor. Böylesi koşullarda bizim için de barış mücadelesi başta gelen görev olabilir mi? İşsizlik ve hayat pahalılığının ağır ve her gün daha da ağırlaşan yükü altında ezilen işçilere, emekçilere, çalışan halka barış için mücadelenin önemi anlatılabilir mi?

Barış ve demokrasi mücadelesi birbiriyle sıkıca bağlıdır

Bütün bu kaygılar doğru. Gerçekten de ülkemizde çağımızın en utanç verici davaları ve en başta Barış Komitesi yöneticilerinin yargılanması sürüyor. Ama tam da bu nedenle barışı daha aktif savunmak gerekiyor. Barışı bile yargılayan çağdışı kafalardan kurtulmak, demokrasi mücadelesinin de çok önemli bir parçası oluyor.

Türkiye koşullarında barış için mücadele ile demokrasi için mücadele birbiriyle sıkıca bağlıdır. Dünya ölçüsünde barışı tehdit eden canavar ülkemizde de hem barışı, hem demokrasiyi sürekli tehdit ediyor.

Bugün tüm halkların bir numaralı düşmanı ABD emperyalizmi ve NATO başlarıdır. Başdüşman Reagan yönetimi ve onu elinde tutan silah fabrikatörleri, yani ölüm tacirleri ve militarizmdir. Milyonların barış istemine kulak tıkayan onlardır. Reykjavik görüşmesinde Sovyetler Birliği'nin çok kapsamlı yapıcı barış önerilerini geri çeviren onlardır. Sırf kâr amacıyla, kirli zenginliklerini daha artırmak için insanlığı nükleer bir savaş gibi korkunç bir felakete sürüklemekte tereddüt etmeyen onlardır. Bu ölüm tacirlerinin baskılarına Reagan yönetimi boyun eğmeseydi bugün insanlar 1987 yılına barışçı bir dünyada gireceklerdi.

ABD yönetimi nükleer denemeleri durdurmamakta direniyor. SALT-2 Anlaşmasını geçersiz sayıyor.

Aynı yönetim değil midir ki, Nikaragua halkına saldırı planları yaptığını açıklayan, Güney Afrika ırkçı rejimine, saldırgan İsrail Siyonizmine destek veren, Libya'ya açıkça saldırı düzenleyen. Ülkemizde beş yıldır süren diktatörlüğün baş destekçisi de yine aynı çevrelerdir.

Bu nedenle ülkemizde öyle bir demokrasi olmalı ki, ABD içişlerimize müdahale edemesin. Ülkemizin efendisi, kendi geleceğini belirleyen yalnızca ve yalnızca kendi halkımız olsun. Öyle bir demokrasi olmalı ki, ülkemizde barış bir daha yargılanmasın, buna kimse cesaret edemesin. Ve aynı zamanda, ülkemizde öylesine güçlü bir barış isteği ve hareketi olmalı ki, kimse barışın bile yargılanacağı bir rejim kurmaya heveslenemesin.

TKP'nin öne sürdüğü, halkımızın görüşlerine açtığı bu rejime alternatif olan programın, "Barış ve Ulusal Demokrasi" adını taşıması rastgele değildir.

Herkesin yaratıcı katkısına ihtiyaç var

Geçtiğimiz yıl dünya barış yılı idi. ABD yönetiminin silahlanmayı hızlandırma, gerginlikleri körükleme, uluslararası sorunları kuvvet kullanma yolu ile çözme politikasının en azgın biçimde sürmesine karşın, barış yılında insanlığın Reykjavik görüşmesi ile önemli bir kazanım elde ettiğini söyleyebiliriz.

Bu görüşmelerde Reagan yönetimi Yıldızlar Savaşı projesinde, uzayı silahlandırma amacında ısrar etmiş olsa bile, Sovyetler Birliği'nin görüşmelerde açıkladığı barış önerilerine başlangıçta ister istemez evet demekle nükleer bir savaşı önlemenin mümkün olduğunu kabul etmiş oldu. Böylece yeni ve geri alınamaz bir durum doğdu, yeni bir adım atılmış oldu.

Reykjavik görüşmesinden önce Sovyetler Birliği'nin 2000 yılına kadar nükleer silahları yoketmeyi öngören Sovyet programını gerçekleşemez bir program olarak ilan eden çevreler bile, ABD yönetiminin görüşmelerin başında bu öneriye evet demesi ile bu önerilerin hayal olmadığını kabul etmek zorunda kaldılar.

Barış için mücadelenin çok önemli yönlerinden biri de şudur: Barış mücadelesi günümüzde yalnızca barış önerilerinin desteklenmesi ile sınırlı kalmıyor. Dünya barış güçleri, barış için ayağa kalkan insanlar hergün bu mücadeleye yeni yeni biçimler kazandırıyorlar. Barış mücadelesi yalnızca devletler arası ilişkilerle sınırlı kalmıyor. Nükleer savaşa karşı çıkan herkesin yaratıcı katkıları ile büyüyor.

Bugün, nükleer silahsız bölgeler kurulması için mücadele, atomsuz bir dünyaya giden önemli yollardan biridir. Bugün onlarca ülkede, sayısız kasaba, şehir ve bölgelerde yaşayan insanlar, buralara nükleer silah sokmama kararı aldılar. Bu yöndeki gelişme artık mahalleleri, sokakları sarıyor. Hatta tek tek evlere kadar uzanıyor.

Özellikle stratejik önemi olan ülkelerde, bölgelerde nükleer silahsız bölgelerin kurulması mücadelesi, aynı zamanda bu alanlarda askersel çatışmaları, gerginlikleri önlüyor.

Bölgemizde Balkanların, Doğu Akdeniz'in nükleer silahlardan arındırılması çabaları var. TKP bu çabalara aktif destek veriyor. Özal hükümeti ise bu çağrılara kulaklarını tıkıyor. Bu girişimleri baltalamak için çeşitli bahaneler arıyor. Bir de bu amaçla anti-Bulgar kampanyayı durmaksızın körüklüyor. Yunanistan ile ilişkilerin gergin kalması için tahrikçi bir rol oynuyor.

Bu sorunda tarafsız kalmak mümkün değildir

Ülkemizdeki rejim ne yazık ki, dünyada milyonların bu dev barış eylemini halkımızın duymasını engelliyor. Bundan öcü gibi korkuyor. Sansürlü, boyalı basında barış güçlerinin çağrıları, eylemleri ya birkaç satırla geçiştiriliyor ya da hiç yer verilmiyor. Çünkü bu basın ABD emperyalizminin propaganda makinasına bağlıdır.

ABD ise durmaksızın savaşın politik ve psikolojik ortamını hazırlamaya çalışıyor. Emperyalizm aralıksız biçimde sürdürdüğü propaganda ile savaşın kaçınılmaz olduğu fikrini işlemeye ve

insanların beynine "Sovyet askeri tehdidi" yalanını yerleştirmeye uğraşıyor.

Emperyalizm çok daha ince propaganda yöntemlerine de başvuruyor. Rambo vb. gibi filmlerle ve diğer pekçok araçla kendi yoz, çürümüş kültür anlayışını kendi dışındaki halklara şırınga ediyor. Irkçılığı, vahşeti, saldırganlığı, savaşları, terörizmi doğal birşey olarak göstermeye çalışıyor.

Türkiye televizyonunda, boyalı basında, sinemalarda bu yoz propagandaya alabildiğine yer verilirken, dünyamızın karşı karşıya olduğu nükleer tehlike ve buna karşı çıkan milyonların barış eylemi halkımızdan sinsice gizleniyor.

Bu duruma elbette şaşmıyoruz. Şaşmamak gerekiyor. Özal hükümeti, bu rejim ABD'ye kölece bağlıdır. Türkiye ile ABD arasında halkımızın ulusal onuru ile bağdaşmayan böyle bir bağımlılık ilişkisi, demokrasinin varolduğu hiçbir ülkede görülemez.

Bu hükümet izlediği dış politika ile dünyada yalnızca ülkemizin itibarını ayaklar altına almakla kalmadı, aynı zamanda ABD'nin savaşçı politikasının da baş destekçisi oldu, milyonların barış isteminin karşısına çıktı.

Günümüzde barış ile savaş sorununun orta yerinde durulamaz. Bu sorunda tarafsız olmak mümkün değildir. Savaş tehlikesi karşısında suskunluk yalnızca savaş isteyenlere hizmet eder. Üstelik bu rejim bu konuda tarafsız da değildir. Kürt halkına karşı Türk askerlerinin Irak topraklarına sürülmesi örneğinde açıkça görüldüğü gibi, bu rejimin bölgemizde tehlikeli serüvenlere girişmeyeceğinin hiçbir garantisi yoktur.

Sürekli gergin tutulan Ege sorunu, Türk-Yunan ilişkileri, Kıbrıs sorunu her an patlamaya hazır bir bomba niteliğindedir. Türkiye kendi isteği dışında da bir savaşa sürüklenebilir.

Tüm bunların yanısıra daha da kaygı verici olan şey, ABD ile Türkiye arasında daha önce imzalanmış olan Savunma ve İşbirliği Anlaşması'nın uzatılmasıdır. Bu anlaşmada neler gizlidir, halkımız bunu bilmemektedir. Fakat hükümetin tutumu bu anlaşmanın halkımız, ülkemiz için ağır yeni yükümlülükler getirdiğini, yeni yeni tehlikeler taşıdığını gösteriyor. Çünkü, bugüne kadar ne hükümet, ne de Genelkurmay bu anlaşmanın uzatılmasının sorumluluğunu üstlenmedi. Tersine sorumluluktan kaçmaya çalışıyorlar. Ocak ayında yeniden imzalanacak olan bu anlaşmaya karşı çıkılmalıdır. Bu anlaşma imzalanmamalıdır. Bu anlaşmada neler olduğu halkımıza açıklanmalı, uzatmaya kimlerin karar verdiği ortaya çıkarılmalıdır. Bugün, bugün olmazsa yarın, halkımız bunun sorumlularının yakasına yapışacaktır.

Barış istemi derin bir içerik taşıyor

Barış mücadelesinin günümüzde kazandığı yeni boyutları, derin içeriği de görmek gerekiyor.

Barış istemi ile ayağa kalkan milyonlar yalnızca roketlere karşı çıkmıyorlar. Onlar savaş tehdidi altında gerginlik içinde yaşamak istemiyorlar. Uluslararası havanın, toplumsal ilişkilerin değişmesini, daha insancıl, daha uygarca olmasını istiyorlar. Şiddetin yaşamın her alanından dışlanmasını istiyorlar. Nükleer artıklar ve diğer nedenlerle çevre kirlenmesine, doğal ve toplumsal değerlerin tahrip edilmesine karşı çıkıyorlar.

Yani kendi yaşamlarına, kendi geleceklerine daha duyarlılıkla, bilinçle sarılıyorlar.

Tüm bunlar çağımızda insanlığın gelişen bilincini ve yeni istemlerini gösteriyor.

Sovyetler Birliği'nin barış girişimlerinin temelinde, SBKP'nin yeniden kaleme alınan programının özünde yatan da budur. Yani, yeni bir uluslararası ilişkiler sisteminin kurulması çağrısıdır. Görebiliriz ki, bu çağrı milyonlarca insanın istemini yansıtıyor, ona uygun düşüyor.

İnsanlık 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana yeni bir dünya savaşı görmedi. Böylece insanlar bir dünya savaşının önlenebileceğini kavramaya başladılar. Bugünkü gelişen bilinçlenmede bu olgunun önemli bir payı vardır.

Bugüne dek eğer insanlık bir 3. Dünya Savaşı tehlikesi ile karşı karşıya gelmediyse, bunda Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin, dünya barış güçlerinin kararlı barış mücadelelerinin payı başta geliyor. Özellikle askersel stratejik dengenin sağlanabilmiş olması, savaş yanlısı güçleri caydırı olmuştur. Bugün Sovyetlerin, askersel-stratejik dengenin korunması ve karşılıklı eşit güvenlik temelinde bu dengenin düzeyinin düşürülmesi önerisi barışın korunması açısından stratejik bir önem taşıyor.

Bu açıdan, Türkiye barış ve demokrasi güçleri şimdi ülkemizin sorunlarına bambaşka bir açıdan yanaşarak, hem dünya barışına katkıda bulunmada hem de ülkemizin bağımsızlık, ulusal egemenlik haklarının korunması ve demokrasi mücadelesinde daha aktif olma olanaklarını elde edebilirler.

TKP olarak biz elbette NATO'nun bir savunma değil, saldırı örgütü olduğunu biliyor ve NATO'ya girmiş olmayı bir talihsizlik olarak görüyoruz. Ancak barışa hizmet eden demokratik bir hükümet eliyle Türkiye, NATO içinde bir ülke olarak silahlanma yarışının durdurulmasına, askersel dengenin korunarak, düzeyinin düşürülmesine ve giderek her iki askeri blokun karşılıklı olarak feshedilmesi amacına hizmet edebilir. Bugün bu, NATO'dan çıkmaktan çok daha etkili, aktif bir görevdir.

Bugün ABD emperyalizminin, NATO başlarının savaşçı emellerine alet edilmek, bölgede ABD'nin çıkarlarının korunması ile görevli bir jandarma rolü verilmek istenen Türk Ordusu, demokratik hükümet koşullarında NATO içinde bile barışa, ülkemizin ulusal çıkarlarına korunmasına hizmet eden bir işlev yüklenebilir.

Bu, ordunun bugün olduğu gibi halka ve demokrasiye karşı işlev görmesine son verilmesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Devlet bütçesinin dörtte birini oluşturan Silahlı Kuvvetler Bütçesi'nin yüzde 65'i Türkiye'de silahlanma harcamalarına ayrılmış durumdadır. Ordunun barışçı bir görev üstlendiği durumda bu harcamalar büyük ölçüde gereksiz hale gelecektir. Bunun sonucunda ise ulusal gelirin bugün tasavvur bile edilemeyen ölçüde üretime, yatırıma, halka yönetilmesi mümkün olacaktır.

Barış için mücadelenin bir başka çok önemli yanı, bu mücadelenin milyonları kucaklayan, yığınsal bir politik-kültürel eğitim bir okul olmasıdır. Barış için ayağa kalkan insanlar kaçınılmazlıkla emperyalizmin saldırgan özünü kavrıyorlar. Daha hümanist duygulara sahip oluyorlar, dünyaya daha gerçekçi bakıyor, sosyalizmi benimsemeseler bile antisovyetizmin, antikomünizmin militan aleti olmayı reddediyorlar.

Kısaca, barış için mücadeleye katılan yığınlar, insanlığın, uygarlığın korunmasına hizmet etmekle kalmıyor, barış fikrini egemen kılarak uygarlığın gelişmesine de katkı yapıyorlar. Çünkü savaş düşüncesi çağdaş düşünceye karşıdır.

Sevgili yurttaşlar,

Yoldaşlar, kardeşlerim

Ülkemizde bu halk düşmanı faşist diktatörlük rejimi sürdüğü sürece Türkiye barışa katkı yapan bir ülke olmayacaktır. Öte yandan halkımız her an bir savaş serüvenine sürüklenme tehlikesi ile burun buruna yaşamak zorunda kalacaktır.

Bu nedenle, bu rejime son vermek, demokrasiyi kazanmak aynı zamanda barışa hizmettir. Ne var ki, nükleer savaş tehlikesi öylesine ciddidir ki, bölgemizde gerginlik öylesi boyutlar kazanmıştır ki, barış için mücadele birgün bile ertelenemez.

Bugün bütün bu baskılara rağmen geçmişe oranla çok daha geniş güçler barış mücadelesinde aktif yer almaya hazırdır. Bu mücadeleyi güçlendirmek için elimizden gelen herşeyi yapmalıyız.

1987 yılı, dünyada ve ülkemizde zorlu mücadeleler yılı olacaktır. Ne var ki, bu zorlu mücadelelere dünya barış güçleri, ülkemiz demokrasi güçleri şimdi daha hazırlıklıdır. 1986 yılındaki kazanımlarımızla 1987'de daha başarılı olabiliriz. Yeni yılda umutlarımızın gerçek olması büyük ölçüde bizim elimizdedir.

İnsanlığın barış çağrısı, akıl çağında aklın çağrısıdır. Sağduyunun çağrısıdır. 1987 barışın, yani aklın, sağduyunun egemen olduğu yıl olsun.

1987 yılı ülkemizde barış ve demokrasi mücadelesinin yükseldiği, güç kazandığı bir yıl olsun.

Bu dileklerle hepinizin yeni yılını, Türkiye Komünist Partisi adına yürekten kutlarım.

Herşey sosyalizmin güçlendirilmesi için

Sovyetler Birliği'nde, 1 Ocak 1987'den itibaren, sanayi, ulaştırma, ticaret ve tarım alanlarını kapsayan bir ekonomik reformun uygulanmasına başlandı. Sosyal, ekonomik gelişmeyi hızlandırma temel amacına yönelik ve ilk ağızda 2000 işletmeyi kapsayan, bu yeni uygulamayı, emperyalizmin propaganda merkezleri, hemen gecikmeden "sosyalist ekonomiden vazgeçme", "kapitalizmin 'serbest piyasa ekonomisi'ne doğru bir yöneliş" olarak nitelemeye başladılar. Sovyetler Birliği'nde üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti temelinde, sosyalist merkezi planlama ile uyum içinde başlatılan bu yeni uygulamaya yönelik bu tür iddiaların gerçeklerle hiçbir ilişkisi var mı? Bunu anlamak için, olan bitene biraz daha yakından bakalım.

MALİ ÖZERKLİK

Sovyetler Birliği'ndeki yeni uygulamada temel ilkeyi işletmelerin mali özerkliği oluşturuyor. Bundan böyle her işletme, kaynaklarını ve gelirlerini nasıl değerlendireceğine kendisi karar verecek. Işletmeler, gelirlerinin üçte ikisini devlet bütçesine katkı olarak vermeye ve merkezi plan çerçevesinde genel direktifler almaya devam edecekler. Ama bu kez bu plan daha az ayrıntılı olacak. Ayrıca gerekli kurallara uymak koşuluyla, işletmelerin plan dışında üretim yapma olanakları da artırılıyor.

Işletmeler, bu doğrultuda, kendi finansmanlarını kendileri sağlayacaklar. Gelirlerinin devlet bütçesine yapılan katkıdan arta kalan üçte birlik bölümünü şu üç amaçla kendi bildikleri gibi değerlendirecekler: Ücretlerin ve primlerin ödenmesi, sosyal harcamalar ve işletmelerin donatımının yenilenmesi, geliştirilmesi. Bu arada, yapılan plan üstü üretimden elde edilen gelirlerin tümü de doğrudan işletmeye kalacak.

Buna karşılık, her bir işletme mali durumundan tümüyle kendisi sorumlu olacak. Eğer geliri düşerse, ürettikleri satılmazsa, sonuçlarına da katlanmak zorunda kalacak. Başarısızlığa uğradığı durumda, sosyalist devlet, işçilerin ücretlerini (primler hariç) ödemeyi üstleniyor. Ancak, işletmenin yönetim kademelerindekiler bu kapsam dışında bırakılıyor.

ÜRETKENLİĞİN ARTIRILMASI

Reformun bir diğer ilkesi, her bir işletmenin üretimini gelen talebe göre düzenlemesidir. Şimdiye kadar, işletmeler, devletin ayrıntılı direktifleri doğrultusunda üretim planlaması yapıyorlardı. Bundan böyle işletmeler "müşterileri" ile doğrudan ilişkiye girebilecek ve bir tür "üretim kontratları" imzalayabilecekler. Sonuçta, belirli bir işletmenin üretim düzeyini, o işletmenin ürünlerine, başka işletme ve alanların göstereceği talep etkileyecek. Bu talebin belirlenmesinde de, açık ki, her bir işletmenin doğru üretim tercihlerinde bulunması ve üretimin kalite düzeyi, teslimattaki düzen gibi etmenler rol oynayacak. Böylece ticaret alanındaki faaliyet gösteren kuruluşların da mali özerkliği ve sorumluluğu olduğundan, daha rasyonel bir dağılım öngörülüyor.

2000 işletmede uygulamasına geçilen yeni yöntem ile, üretkenliğin artırılmasına değil de, salt üretim kapasitelerinin artırılmasına dayanan önceki ekonomik politikanın bir sonucu olarak görülen, istihdam alanındaki kötü dağılımın da aşılması hedefleniyor. Bu yeniden yapılandırma sürecinde, örneğin sanayi alanında 700.000 işçi fazlalığının ortaya çıkacağı hesaplanıyor. Bu işgücünün büyük bölümünün şimdiye kadar zayıf kalınan hizmetler sektörüne aktarılması planlanıyor.

Kuşkusuz, kimsenin işsiz, aç, açıkta kalması söz konusu değil. Sosyalist devlet böylesi durumlarda her işçiye yeni bir işyeri bulmayı, gerekiyorsa yeni işi için mesleki eğitim olanaklarının sağlanmasını ve her koşulda işçilerin ücretlerinin ödenmesini üstlenmiş durumdadır.

Bu sistem sonucunda, gerek her bir emekçi kollektifinin, gerekse her bir işçinin aldığı ücret, çalışmasının karşılığını daha tam yansıtacak. Prim uygulamasının kapsamı da genişletiliyor. Bu düzenlemelerle önümüzdeki beş yıl içinde kalifiye işçilerin ücretlerinde, yüzde 20-25, mühendislerinkinde yüzde 30-35 artış öngörülüyor.

ÖZYÖNETİM

Elbette, bütün bu uygulamaların temelinde işletmelerin özyönetimi yatıyor. Bu, reformun asıl amacı ile, işçilerin sorumluluğunu, çalışma disiplinini ve girişimciliğini artırma hedefi ile doğrudan bağlıdır. Sendikaların, özellikle işyeri çalışma koşullarına ilişkin yetkileri artırılmış durumdadır. Emekçi kollektifleri yeni yetkilerle donatıldı. Birçok fabrikada, işletme yöneticilerinin mühendislerin ve hatta ustabaşılarının gizli oyla seçilmesine başlanmıştır. Bunun daha da geliştirilerek yaygınlaştırılması öngörülüyor.

Işçilerin, yalnızca çalışma koşulları, ücretlerin ve primlerin belirlenmesi, sosyal harcamaların yönlendirilmesi konularında değil, üretimin yönlendirilmesi, ticari olarak girilecek ilişkilerin belirlenmesinde de yetkileri bulunuyor.

SBKP 27. Kongresinde kabul edilen, SBKP Programı'nın yeniden kaleme alınmış biçimindeki "Partinin Ekonomik Stratejisi" bölümünde "Örgütlenmesi ve verimliliği daha yüksek olan, üretici güçlerin ve üretim ilişkilerinin her yönde geliştiği, mekanizmanın iyi işlediği bir ekonomiye geçiş sağlanması" görevi öne konmuştu. Bu görevin ve bu doğrultuda başlatılan yeni uygulamanın amacı ise şöyle özetlenebilir: SSCB'nin 1917'den bu yana ulaşmış olduğu ekonomik potansiyelini önümüzdeki 15 yıl içinde iki katına çıkarmak; Sovyet yurttaşlarının gereksinimlerine daha tam ve daha hızlı yanıt vermek.

AMAÇ: DAHA FAZLA SOSYALİZM

Ekonomik mekanizma alanındaki yeni uygulamayı böylesi bir yazı çerçevesinde ancak bu genel hatlarıyla ele aldık. Ancak bu kadarı bile, Sovyetler Birliği'nde olanların kapitalist bir ekonomi çerçevesinde hayal bile edilemeyeceğinin görülmesi için yeterlidir.

Bugün Sovyetler Birliği'nde, yalnız ekonomide değil, toplumsal yaşamın her alanında, derin bir değişimler süreci, bir yeniden yapılandırma yaşanıyor. Alınan hiçbir karar söz düzeyinde bırakılmıyor, gecikmeden, kararlılıkla uygulama alanına sokuluyor. Bu gelişmelerin etkileri, emperyalizmin kitle iletişim araçlarının demir perdesini delerek tüm ülkelere yayılıyor. Ilk zamanlarda, "bunlar sözde kalır, her kongrede böyle olmuştur" motifini işleyen emperyalist propaganda merkezleri, sosyalizmin yeni kazanımlarının güven verici, çekici, esinlendirici etkisini kırma gayreti içinde, reel sosyalizmin ülkesindeki gelişmeleri "kapitalizmden esinlenen", ya da "sosyalizme ters" olgular olarak göstermeye çalışıyor.

Ne var ki yaşamın kendisi bu tür iddiaları yalanlıyor.

Sovyetler Birliği'nde gerçekleştirilen yenilenme sürecinin özü nedir? SBKP MK organı Pravda bu soruya şöyle yanıt veriyor: "Su anda ivme kazanmakta olan yeniden yapılandırma sürecinin-hem boyutları hem içeriği açısından-devrimci bir niteliği vardır. Kuşkusuz, düşünce, toplumsal sistemimizin özünü değiştirmek değildir. Tam tersine bu sürecin amacı, sosyalizmin temel ilkelerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi, bunlarla uyuşmayan herkesin yok edilmesi, sosyalizmin muazzam olanaklarından daha fazla yararlanılması koşullarının yaratılmasıdır. Parti, yeniden yapılandırmanın derin içeriğini, şu net formülle dile getiriyor: Daha fazla sosyalizm!" (7 Kasım 1986)

Afganistan'da ulusal barışma süreci

●Ahmet ALAN

Afganistan Demokratik Halk Partisi MK'sinin Olağanüstü Genişletilmiş Plenumu'nda G. Sekreter M.Necip, "Halkımız uzayıp giden savaştan bıkmıştır. Kan dökülmesine son verilip barışın sağlanmasını istemektedir" dedi. Ve aynı gün, 1 Ocak 1987'de Ulusal Barışma Programı Plenum'da kabul edildi. Bu program, iç barışı sağlamak için içerik bakımından gerçekçi, ruhu açısından ulusal-demokratik yeni bir düşünce tarzına ihtiyacın karşılanması olarak nitelendi. Programın içeriğinin, sınıfsal çıkarların, aşiret ve sosyal grup çıkarlarının, dinsel görüşlerin çok üstüne çıkan yeni politik felsefenin, yeni politik düşünce tarzının somut bir ifadesi olduğu dile getirildi.

Afganistan Devrim Konseyi ulusal barışma programını görüşüp onayladı, bu programda yeralan temel görüşleri, yayınladığı bildirgeye aldı. Bildirgenin yayınlanmasıyla ulusal barışma süreci fiilen başlatılmış oldu. Karşı tarafın temsilcileriyle, muhalefetle, değişik sosyal çevrelerin temsilcileriyle görüşmeler başlatıldı. Ama asıl sorun, ulusal barışma programının gerçekleştirilmesi için gerekli koşulları yaratmaktır. Bildirgede bunun ilk ve zorunlu adımı ateşkes olarak belirlendi. 15 Ocak gününden itibaren Afganistan Silahlı Kuvvetleri ateşi kesecek, ordu yalnız devlet sınırlarını ve stratejik tesisleri koruyacak. Karşı taraf de ateşkese uyarsa, altı ay sonra ateşkes uzatılacak. Bildirgede belirtildiği ve geçen iki haftalık sürenin gösterdiği gibi, bütün halkın politik yapıda ve ekonomik yaşamda adil bir biçimde temsil edilmesi, önceki politik faaliyetlerinden ötürü kovuşturmalara son verilip genel af uygulanması, tarihsel, ulusal ve kültürel geleneklerin korunup geliştirilmesi, bu arada Islam'ın resmi din ilan edilip yeni anayasaya alınması, ulusal barışma için uygulanması gereken ve ilk adımlarının atılmaya başlandığı zorunlu önlemlerin başlıcaları olarak görülüyor.

Afganistan'da ulusal barışmanın temel amacı, kuşkusuz, barış ve güvenliktir. Barış ve güvenlik de devrimin kazanımlarının daha da geliştirilmesi, ADHP'nin Program'ın daha tam yaşama geçirilmesi, Afganistan'ın bağımsız, demokratik, bağlantısız ve egemen bir devlet olarak ilerici gelişmesinin sağlanması, halk iktidarının güçlendirilmesi hedeflerine ulaşmanın en önemli önkoşulu olacaktır.

Afganistan yönetimi, politik görüşleri ne olursa olsun, tüm dürüst Afganlıları, ülkelerinin bugünü ve yarını için çalışmaya hazır olan bütün yurtseverleri, değişik nedenlerle yurt dışında bulunan ve Afganistan topraklarında barışçı yaşamın kurulmasına katılmak isteyen herkesi, iç barışı sağlamaya yönelik girişimleri desteklemeye, bu uğurda görüşmelere başlamaya çağırdı. Ulusal barışma sürecine ülke dışındaki değişik politik grupların ve silahlı grupların yöneticilerinin de katılabileceğini duyurdu. Devrim Konseyi Bildirgesi'nde halk iktidarının, koalisyon biçimi de dahil, ulusal birlik hükümeti kurulması ve buna en geniş çevrelerin çekilmesi için çalışacağı bildirildi.

Ulusal barışma için belirlenen diyalog politikasının gerçekten çok geniş kapsamlı olduğu anlaşılıyor. Örneğin silahlı çetelerin mensuplarıyla ve tarafsız güçlerle cesaretle ve açık bir biçimde temasa geçilmesi, diyalog kurulması söz konusu. Nitekim daha ilk aşamada, neredeyse 40 bin kişi adına toplam 420 kadar silahlı grupla halk iktidarı organları arasında görüşmelere geçildi. Hemen ardından binlerce kişilik büyük gruplardan biri silahlarını teslim edip, barışma protokolü imzalamaya hazır olduğunu duyurdu. 1986 yılında da 8 bin kişi silahlarını teslim edip halk iktidarından yana geçmişti. Ama diyalog politikası bununla sınırlı değil. Aşiret reisleriyle, tarafsızlığını koruyan gruplarla muhalefetteki politik güçlerle, hatta eski rejimlerin önde gelen temsilcileriyle, bağımsız hat izlemeye hazır "Islamcı partiler"le, merkezci ve monarşi yanlısı değişik politik akımlarla, ülke dışında faaliyet gösteren silahlı grupların liderleriyle görüşmeler, diyalog önerilmiş bulunuyor.

Barışma konusunda başlıca çalışma organları olarak Olağanüstü Komisyonların kurulması sürüyor. Bu komisyonlarda halk arasında saygınlık kazanmış kişiler, aşiret reisleri, ihtiyar heyetleri üyeleri, mollalar, parti ve devlet organlarının temsilcileri, tarafsızların ve karşıt grupların temsilcileri yan yana yeralıyor. Yerel düzeydeki Olağanüstü Komisyonlar, temel sorun olan barışma konusundaki protokollerin imzalanması için Barış Cergahları (bir tür meclis) kurabiliyor, bu protokoller daha sonra eyalet çapındaki Olağanüstü Komisyonlara gidip onaylandıktan sonra eyalet düzeyinde kanun niteliği kazanıyor. Son aşamada da Afganistan Ulusal Barış Cergahının toplanması öngörülüyor.

Afganistan'da başlatılan ulusal barışma süreci, kuşkusuz, bu ülkede enternasyonalist görevlerini yapan Sovyet birliklerinin bir an önce yurtlarına dönmeleri için elverişli ortamı yaratabilir. Ama bunun temel koşulu, dıştan müdahalelere son verilmesi ve bunların tekrarlanmayacağı konusunda güvence verilmesidir. Nitekim, SSCB Dışişleri Bakanı E.Şevardnadze, ADHP MK G.Sekreteri M.Necip ile Kabil'de yaptığı görüşmelerden sonra yaptığı açıklamada, Sovyet askerlerinin S.Birliği'ndeki kışlalarına dönmeleri konusunda somut bir takvimin hazırlandığını, ülkesinin Afganistan yönetimince yürütülen ulusal barışma girişimlerini desteklediğini duyurdu.

M.Necip plenum konuşmasında ulusal barışma girişimlerinin, halk iktidarının zayıflık işareti olmadığını, tersine, yönetimin bugün her zamankinden daha güçlü olduğu için bu yola gittiğini vurguladı. Gerçekten de, emperyalizmin körüklediği ve finanse et-

Arkası 15. sayfada

PORTEKİZ KP'NİN AET VE NATO ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ

Portekiz Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Alvaro Cunhal yoldaş Lizbon'da yayınlanan "Diario de Noticias"a verdiği demeçte, AET ve NATO üzerine soruları şu şekilde yanıtladı:

Soru: PKP her zaman Ortak Pazar üyeliğine karşı çıkmıştır. Ülkemizin ekonomisine korkunç yıkım getirebilecek sonuçları, önceden açıklamasına karşın, bugün parti, şaşkınlık uyandıracak şekilde, bu görüşünü savunmuyor.

Cunhal: Biz Portekiz'in Ortak Pazar'la bütünleşmemesi için mücadele ediyoruz, çünkü bunun yıkıcı sonuçlarını önceden görüyoruz. Ortak Pazar üyeliğinin inkar edilemez bir olgu haline gelmesine rağmen, bir gün Ortak Pazar'dan çıkma istemini gözden ırak tutmuyoruz. Biz, şimdiye kadar imzalanmış ve ulusal çıkarlara olumsuz etkide bulunan anlaşmaların gözden geçirilmesinde ısrar ediyoruz.

Soru: Komünistlerin şimdiye kadar olduğu gibi, NATO'dan çıkmayı değil, ulusal egemenliği dikkate alarak NATO içinde sınırlı faaliyetleri istemeleri de şaşırtıcıdır.

Cunhal: Partimizin programını okuduğunuz zaman, orada NATO'dan çıkma isteminin yer aldığını göreceksiniz. Sorun, Ortak Pazar konusundaki gibidir. Şu anda ne politik, ne de askersel koşullar bu istemin şu ya da bu şekilde gerçekleştirilebilmesine elverişli değildir. Biz programımıza bağlıyız, NATO'dan çıkmayı amaçladığımızı söylüyoruz, ama aynı zamanda şu andaki ulusal gerçekliğimizde, mücadelemizin, Atlantik Paktının ülkemizdeki faaliyetlerinin azaltılmasına, ülkemizin bir yabancı askeri üsse ya da nükleer platforma dönüştürülmesini önlemeye yöneldiğini söylüyoruz.

("Horizont", 1/1986'dan aktarma)

KONUT YILININ, SORUNUN ÇÖZÜMÜ YÖNÜNDE ADIM ATILACAK YIL OLABİLMESİ İÇİN...

● Nesrin TAŞOVA

Dünya Konut Yılı olarak ilan edilen 1987 yılında ülkemizin konut alanında gösterdiği manzara hiç de içaçıcı değil. Ülkemizdeki konut açığının 2 milyona yakın olması ve her yıl ortalama 300 binlik bir açığın buna eklenmesi bir yana, var olan konutlar son derece çürük ve sağlıksız durumda. Ülkemizdeki toplam 4 milyon 397 bin binadan sadece 1 milyon 302 bini sağlam bir iskelete oturuyor. 1983 yılı Türkiye İstatistik Yıllığı, kullanılan konutların yüzde 50'sinin sudan, yüzde 42'sinin elektrikten, yüzde 20'sinin tuvaletten, yüzde 50'sinin banyodan ve yüzde 30'unun da mutfaktan yoksun olduğunu ortaya koyuyor.

Neden böylesine büyük bir konut açığı ile karşı karşıyayız? Ülkemizde yıllık ihtiyacı karşılayacak oranda konut yapılmadığı ve konut talebi köyden kente göç etkisiyle nüfus artışının da üzerinde arttığı için! Konut yapımı için ayrılan sınırlı kaynaklar, ucuz kiralı, sağlıklı sosyal konut yapımı için kullanılmak yerine, lüks üretimde eritildiği için konut açığı böylesine büyüdü. Yeterli sayıda konut üretilmemesi, yüksek konut maliyeti, yüksek kiralar emekçi için tek çıkış yolu bırakıyor. Uygun bir arazi parçası üzerinde gecekondu yapmak. Şu anda Ankara'da nüfusun yüzde 76'sı, Istanbul'da yüzde 60'ı, İzmir'de yüzde 50'si gecekondularda oturuyor. Ve verilere göre her yıl yine bu üç büyük kentte ortalama 60 bin yeni gecekondu yapılıyor.

1980 yılından bu yana Özal eliyle uygulanan ekonomik politika sonucu konut sahibi olmanın hayalini bile yitiren emekçiler, artan oranlarda kent içinden gecekondu bölgelerine kayıyorlar. Çünkü gerçek ücretler sürekli geriliyor. İnşaat birim fiatları ise son 5 yılda 10 kat arttı. Yapılan hesaplamalara göre, bu durumda, örneğin asgari ücretli bir işçinin 100 metrekarelik bir ev sahibi olabilmesi için 40 yıl 2 ay boyunca hiç harcama yapmadan ücretini ayırması gerekiyor.

Sorunun Özal eliyle ağırlaştığının en önemli göstergelerinden birisi de görülmedik ölçüde yükselen konut kiralarıdır. Örneğin İstanbul'da en aşağı 100 bin liradan başlayan kiralar, 1,5 milyona kadar varıyor. İş bununla da kalmıyor, en az 6 aylık peşin veya yüksek depozito ödemek gerekiyor. Bir DPT araştırmasına göre memur aylık-

Arkası 14. sayfada

Askeri Yargıtay derhal sıkıyönetim mahkemesinin kararını bozmalıdır! DİSK davası düşmeli - DİSK açılmalıdır!

İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi altı yıldır süren DISK davasını karara bağladı. DİSK yöneticileri 15 yıla varan ağır hapis cezalarına çarptırıldı. DİSK ve bağlı sendikalar kapatıldı, işçilerin milyarlarca liralık fon ve tesislerine el konuldu.

Türkiye Komünist Partisi işçi sınıfına ve demokrasi güçlerine yönelik bu kaba saldırıyı şiddetle protesto ediyor. Evren-Özal yönetimi, ABD ile "Savunma İşbirliği Anlaşması"nı beş yıl daha uzattıktan sonra, DİSK hakkındaki bu karar ile hesabını veremeyeceği yeni bir adım daha attı. Işçi sınıfı bu kararı sineye çekmeyecektir.

DİSK hakkındaki bu kararın hiçbir hukuki temeli yoktur. Bu cezalar daha 12 Eylül'de, darbe sabahı kesildi. Kenan Evren ve suç ortakları, kendileri anayasal rejimi yokederken DİSK'i suçlu göstermeye çalıştılar. Gericilik altı yıldır DİSK'i karalamaya çalışıyor. Özal hükümetinin Çalışma Bakanı daha dün Meclis kürsüsünden "DİSK'lilerin boyunları kopsun" diye konuşuyordu.

DİSK yöneticileri Askeri Mahkemede işçi ve demokrasi düşmanlarının bütün iddialarını çürüttüler, işçi onurunu korudular. Bütün dünyada ve Türkiye'de demokratik kamuoyu DİSK'in yanında yer aldı. DISK suçlu olduğu için değil, işçi sınıfının mücadele geleneğini temsil ettiği için mahkum edildi.

Ülkemizde demokrasi yoktur. DİSK hakkındaki karar bunu bir kere daha kanıtlıyor. Faşist 141. maddeye dayanan karar, bir avuç holding devlet kasasını soymaya devam etsin, rüşvetçi Şahinkaya gibi generaller ceplerini doldurmayı sürdürebilsin diye verilmiştir. Işçiler ve sendikalar sömürü ve baskıya karşı mücadele etmeyi göze alamasın diye verilmiştir. Hükümet şimdi "mücadele bitmedi, yeni başlıyor" diyerek yeniden greve çıkan işçileri bu kararla yıldırmak istiyor. Üstelik Askeri Mahkeme işçi hareketine gözdağı olsun diye kararın açıklanmasını Türk-İş Kongresi'nin yapıldığı günlere rasgetirmiştir.

12 Eylül darbesinin, teröre son vermek, demokrasiyi yeniden kurmak

Arkası 12. sayfada

kısa haberler...

● NETAŞ, Pirelli ve Derby fabrikalarında 5 bine yakın işçi yeni yıla grevde girdiler. NETAŞ işçileri için Otomobil-İş Ümraniye şubesi tarafından düzenlenen yılbaşı eğlencesinde yüzlerce işçi eşleri ve çocuklarıyla birlikte halaylar çekip, "işçinin onuru sermayeyi yenecek" diye slogan attılar. Bu arada 4 bini aşkın işçinin çalıştığı İzmit SEKA Kağıt fabrikasından sonra, 7 bini aşkın işçinin çalıştığı Petkim'in çeşitli işyerlerinde grev kararı alındı.

● Öğrenci derneklerinin kapatılması ve sürekli baskı altında tutulmasına karşı çıkan öğrencilerin İzmir, Ankara ve Bursa'da başlattıkları açlık grevleri yeni yılın ilk haftasına kadar sürdü. Bursa'da 28, Ankara'da 43, İzmir'de de 78 öğrenci açlık grevine katıldı. Açlık grevine katıldıkları için Ankara ve Bursa'da polis tarafından gözaltına alınan öğrenciler bir kaç gün emniyette tutulduktan sonra serbest bırakıldılar.

● "NATO üssünün 2 yıl ertelenece-ği" yolunda yapılan açıklamalara rağmen, Konyalılar, NATO savaş uçakları için Konya Havaalanı ve Karapınar Atış Poligonu planlarına karşı kampanyayı sürdürüyorlar. SHP Konya İl Başkanlığı tarafından halkın imzasına açılan ve Meclis Başkanlığı'na verilecek olan dilekçe Karaman, Karapınar, Ereğli ve Cumra ilçelerinde geniş ilgi gördü. Kampanyaya yöre çiftçileri aktif biçimde katıldı.

● SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar, Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'ya cezaevi koşullarının durumunu anlatan ve düzeltilmesini isteyen bir dilekçe verdi. SHP Genel Sekreteri Sağlar, Ankara Kapalı Cezaevi 4. Koğuştaki siyasi tutukluların yakınlarının temsilcisi bir yurttaşla birlikte Adalet Bakanı'na ilettiği dilekçede, tutuklu ve hükümlülere ısınacak kadar kömür verilmediğini, koğuşlarda pislik nedeniyle fareden geçilmediğini, yemeklerin hiç bir besleyici değerinin bulunmadığı ve diyet olanaklarının olmadığı vurgulandı. Dilekçede ayrıca cezaevlerinde işkence uygulamalarının sürdüğü ve bunun önlenmesi de isteniyor.

● Üzerlerinde N.Hikmet, A.Arif ve H.Hüseyin'in şiirleri bulunan kartpostalların toplatılması, yayıncıların gözaltına alınması ardından, radyasyon konusunda resmi açıklamalar dışında bütün haberlere yayın yasağı konulması Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nezih Demirkent tarafından protesto edildi. Demirkent özetle şöyle dedi: "Hemen her konuda gazetelerin haber alma olanakları sınırlanmaktadır. İktidar propagandayı basının tek görevi saymakta, vatandaşın haber alma özgürlüğünü inkar etmektedir."

"İç Düşman"

● Mehmet ERGÜL

ABD'de yayınlanan **"Defence and Diplomacy"** dergisi, Türk ordusunun durumunu şöyle anlatıyor:

"Nükleer, biyolojik, kimyasal savunma hazırlığı yok. Hızlı hareket kabiliyeti zayıf. Gece görüş ekipmanı yok. Gece hareketleri bilinmiyor. Komuta, kontrol ve istihbarat zayıf. Doktrin geliştirme kapasitesi yok. Komuta yapısı modern ihtiyaçlara cevap verebilecek durumda değil. Bu sıralanan zafiyetlerin üstesinden gelecek finansman da yok."

Amerikan dergisi böyle yazarken gerçeği mi yansıtıyor? Yoksa ordunun zayıflığını abartıyor mu? Hattâ bu tanımlamanın eksiği var da, fazlası mı yok? Burada bunların üzerinde durmayacağız. İşinin ehli ordu mensupları, bunu daha iyi değerlendirebilecek durumdadır.

Ancak bir nokta var ki, bize kalırsa, burası çok önemli. Amerikan dergisi, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin halihazırdaki zayıf durumunun bile, **"iç düşmanlara** karşı devletin ve Anayasa'nın tek koruyucusu olmaya yeteceğini" vurguluyor (Ufuk Güldemir, **"Çevik Kuvvet'in Gölgesinde,** 1986, s. 67).

Emekli büyükelçi Coşkun Kırca da benzeri bir görüşü savunuyor. "Türkiye'nin kendi ülkesi içindeki yıkıcı faaliyetlere karşı mücadelesinde" ABD'nin Türkiye'ye daha çok klasik silah vermesi gerektiğini söylüyor (**Hürriyet,** 25 Ekim 1986).

ORDUNUN ELİNDEKİ SİLAHLAR

Buradan şu gerçekler ortaya çıkmıyor mu? **Birincisi,** öne sürüldüğü gibi, bir "Sovyet tehdidi" yoktur. Zaten böyle bir tehdit olsaydı, ABD Türkiye'yi böyle koskoca bir tehdidin çapına uygun olarak daha çok silahlandırmaz mıydı? Demek ki, **"Sovyet tehdidi" gerçekten olduğu için değil, ABD öyle istediği için vardır.** Bu hayali "tehdit", ABD'nin Türkiye'ye kendi isteklerini kabul ettirmek, ülkemizi kendi rehinesi tutmak için uydurduğu bir yalandır.

İkincisi ve asıl amaçlanan, Türkiye'nin ABD'nin yörüngesinden çıkmamasıdır. Buna göre, Türkiye'nin rejimi, her koşulda bunu sağlayacak biçimde olmalıdır. Türkiye'de Amerikan planlarına karşı çıkan her güç, her hareket "iç düşman"dır. Ordunun elinde silahlar, asıl bunun için vardır. Bu silahlar, Amerikan planlarına karşı çıkan her gücü, bütün muhalefet hareketini ezmek içindir.

Demek ki, ABD'nin gözünde, bizim gibi ülkelerdeki "iç düşman", öyle küçük bir grup, küçük bir hareket değil, ABD planlarına şu ya da bu ölçüde karşı çıkan bütün güçlerdir. Öyle olmasa, içten Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığına yönelebilecek bir tehdide karşı kolluk kuvvetlerinin gücü yetip de artmaz mı?

ABD DOKTRİNİNİN BİR PARÇASI

"İç düşman", "iç kaynaklı tehdit", "iç cephe" görüşleri, Amerikan ulusal güvenlik doktrininin bir parçasıdır. Bu görüş, kaynağını, "coğrafya koşullarının dünya politikasına uygulanması" demek olan jeopolitik anlayışından almaktadır. Jeopolitik görüşünün ilkeleri, ilk kez İngiliz coğrafya bilgini Mackinder tarafından ortaya atılmış, Hitler'in danışmanı Tümgeneral Haushofer tarafından **"Yaşam Alanı"** (Lebensraum) teorisine dönüştürülerek barbarca uygulamaya konulmak istenmiştir.

Bu "teori", Nazi Almanyası'nın yenilgiye uğratılmasından sonra, ABD gerici çevrelerinin elinde "basit" bir değişikliğe uğratılmış, Nazilerin "yaşam alanı", ABD strateji uzmanlarının elinde **"yaşamsal çıkar alanı"** oluvermiştir. ABD, "yaşamsal çıkar alanı" ilan ettiği ülkeleri, bölgeleri, kendi yörüngesinde tutabilmek için de, planlarına karşı çıkan her hareketi, "iç kaynaklı tehdit", "iç düşman" diye göstermeye kalkışmıştır.

"DOLAYLI SALDIRI" KAVRAMI

Bizde de, ABD ile işbirliğine başlanmasından sonra, bu "iç düşman" anlayışı gitgide orduda egemen doktrin durumuna getirilmiştir. 5 Mart 1959'da ABD ile yapılan anlaşmada, **"bilvasıta tecavüz"** (dolaylı saldırı) deyimine yer verilmiştir. Bununla ülke içindeki Amerikan karşıtı hareket kasdedilmiş, bu harekete karşı, gerektiğinde, Amerikan Silahlı Kuvvetleri'nin kullanılabileceği hükme bağlanmıştır.

Daha sonra 1965'te "iç düşman"a karşı Genelkurmay Başkanlığı'na bağlı olarak Özel Harb Dairesi (kontrgerilla) kurulmuş, bu kuruluş uzun yıllar Amerikan Askeri Yardım Heyeti'yle aynı binada yuvalanmıştır. ABD Devlet Başkanı Johnson, o sıralar, "49 ülkede **iç savunma**nın en gelişmiş tekniklerini güvenlik kuvvetlerine öğreten 344 ekibimiz çalışıyor" diyordu (Süleyman Genç, **"Bıçağın Sırtındaki Türkiye",** 1978, s. 230).

1965'te CIA kaynaklı ve **David Galula** imzalı bir kitap, **"Ayaklanmaları Bastırma Hareketleri"** adıyla Genelkurmay tarafından Türkçeye çevrilmiş, bazı askeri birliklere dağıtılmıştır. Bu kitapta, birçok şeyin yanı sıra, **"halk üzerinde yüksek derecede şiddet uygulanması"** görüşüne yer verilmektedir.

"SOSYAL UYANMA EKONOMİK GELİŞMEYİ AŞTI"

12 Mart 1971'de, zamanın Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç'ın deyimiyle, **"sosyal uyanma, ekonomik gelişmeyi aştığı"** için, ordu müdahale etmiştir.

12 Eylül 1980 darbesi ise, halkı "iç düşman" diye gören zihniyetin doruğa çıkmasıdır. Orgeneral Necdet Üruğ'un 4 Aralık 1979 günü Milli Güvenlik Kurulu toplantısına sunduğu **"İç Savunma ve Geliştirme Konsept ve Doktrini",** bu Amerikan patentli anlayışın tipik bir örneğidir. Burada "iç savunmanın, bir hükümetin politik, ekonomik, psikolojik, bütün polis ve iç güvenlik kuvvetleri dahil, **askeri gücünü kullanma ve geliştirme ilim ve sanatı"** olduğu açıkça ifade edilmiştir (**Cumhuriyet,** 24 Şubat 1986).

Üruğ'un hazırladığı raporda, "psikolojik harekâtın, bu stratejinin (iç savunma) önemli bir bölümünü teşkil ettiği" belirtilmekte, milli bir psikolojik karşı-savaş stratejisinin tesbit edilmesi, bunun yöntemlerinin sağlanıp devlet çapında uygulamaya geçilmesi sağlanmalı, bu maksatla, bütün basın ve yayın araçlarından faydalanılmalı, belirli yazarlar bu konsept etrafında toplanmalıdırlar" denilmektedir.

Raporda devamla, "psikolojik uğraş hedefi olarak bilhassa öğrencilerin ele alınması gerektiği" vurgulanmakta, "anarşist ve aşırı sol" diye nitelenen örgütlerin "merkezi yönetici kadrosu **yok edilmeli** veya başka şekillerde tesirsiz hale getirilmelidir" diye eklenmektedir.

Raporun mantığına göre, toplusözleşme ve grev hakkını kullanan işçi, toprak isteyen köylü, barış hareketi, sendikalar, meslek örgütleri, kısacası ABD planlarına karşı çıkan ve demokrasiyi savunan herkes, "iç düşman" kapsamı içindedir.

Nitekim 12 Eylül'den sonra, bu rapor, nerdeyse bütün maddeleriyle uygulanmıştır. 300 bini aşkın yurttaşımızın gözaltına alınması, idam cezaları, işkenceler, güvenlik soruşturmaları, yurttaşlıktan atmalar, yüzbinlerce insanımızın "sakıncalı" ilan edilmesi, bunun açık örnekleri değil midir? Bir korku ve yıldırı ortamının yaratılması, YÖK uygulamaları, üniversitelerin kışlaya çevrilmesi, "gençliğin özel psikolojik uğraş hedefi" seçilmesinden başka nedir? Ordunun toptan halka karşı sıkıyönetim emrine verilmesi, Kürt halkına yönelik terör, Doğu'ya Amerikan usulü yerli "Rambo"ların gönderilmesi, "köy koruyucuları" sistemi, başları ABD'de eğitilen Antiterör Timler, Henze, Ledeen, Yonah Alexander gibi CIA görevlileriyle birlikte hazırlanan Pişmanlık Yasası, şimdi de işçilere karşı özel birlikler kurma girişimleri, hep halkı "iç düşman" gözüyle gören bu Amerikancı anlayışın örnekleri değil midir?

Türkiye Komünist Partisi, **Silahlı Kuvvetlere İlişkin Reform Programı'**nda, Amerikan patentli bu canice "iç düşman" anlayışına kesinkes karşı çıkıyor. TKP, "ordunun demokratik bir devletin kurumu olması için, ABD tarafından dayatılan ve demokrasiyi, ilerici güçleri bir tehlike gibi gösteren "iç güvenlik" doktrini reddedilmelidir" diyor.

"Demokrasi mücadelesi ve kadınlar" bölümü üzerine

M.Karakız

Kuşkusuz demokratik bir kadın hareketinin yükseleceği ana temel emekçi kadınların hareketi olacaktır. Ancak "emekçi kadınlar" kavramının genel bir kavram olduğunu görmek gerekir. Bu kavramın kapsamına farklı sınıflardan kadınlar girmektedir: İşçi kadınlar, köylü kadınlar, kent küçük burjuvazisinin dar gelirli kesimlerinden kadınlar, memurlar, öğretmenler, hatta tezlerde kastedildiği biçimiyle "aydın kadınlar"ın da bir bölümü. Dolayısıyla, bunların ortak sorunlarının yanısıra, farklı sınıfsal temelden gelmeleri nedeniyle farklı sorunları, bunun sonucu olarak da, ayrı ayrı talepleri vardır.

Komünistler, belirtildiği gibi önceiikle işçi ve emekçi kadınlar arasında örgütleneceklerdir. Ancak buradan, işçi ve emekçi kadınları komünistler örgütler, öteki sınıf ve katmanlardan olanları örgütlemede ise başkalarının işidir gibi, doğal bir işbölümünün varlığına ilişkin bir sonuç çıkarmak yanlış olur. Tezler bu çağrıştırmaya açık formülasyonlardan kurtarılmalıdır. Bu bakımdan, tezlerde emekçi ve aydın kadınların birliğinden söz edilmesi de (yani ne ölçüde netleşmiş olduğu tartışılır bir ayrılığı birleştirmek görevinin konması) doğru gelmemektedir.

Kadın hareketinin çarpıtılması, etkisizleştirilmesi amacıyla, Türk-İş'e bağlı sendikalarda Amerikan sendikaları, hatta doğrudan CIA tarafından yönlendirilen kadın işçilere yönelik seminerlerin, Semra Özal'ın öncülüğündeki "Türk Kadınını Güçlendirme Vakfı"nın ve dinsel fanatizmin kadınlar üzerindeki etkisinden, söz edilmeli genel olarak kadınların geriliğe mahkum edilmek istenmesinden somutta ne anladığımıza yer verilmelidir.

Demokratik kadın hareketini birleştirecek ana eylem biçimlerinden biri olarak söylenen BM konvansiyonunun temel alınması önerisini kadınlara yönelik çalışmalardan sadece biri olarak görmek gerekir. Farklı kesimlerden kadınların taleplerine, daha somut formülasyonlarla yer vermeliyiz. Örneğin, meslek yasakları, medeni kanun, ILO kararları, eve iş alan kadınların kooperatifler biçiminde örgütlenmeleri tüketim kooperatifleri, öğretmen tayinlerinde eş durumunun göz önüne alınması, eşit işe eşit ücret, okuma yazmazlık, mesleki eğitimler vb..

Son altı yılda hızla artan fuhuşa ve kadının dövülmesi gibi konulara değinilmelidir

İşsizlik ve pahalılık konusunda kadın olmaktan doğmayan ancak kadınları yakından ilgilendiren konularda yaptığı ve yapabileceği çalışmalar üzerinde de durulmalıdır.

Ulusal Demokrasi Programı'na, özellikle kadınlara yönelik olarak, okuma yazmalığın, örneğin 10 yıl gibi bir süre içinde tümüyle yok edileceği hedefi konamaz mı? Kırsal kesimde ve kentlerde Ana Çocuk Sağlığı Merkezleri'nin görevlerinin genişletilerek, kadınların katılımıyla daha işlevli ve demokratik bir yapıya kavuşturulması düşünülemez mi?

Kültürsüzleştirme, depolitizasyon, çürüme gibi olguların toplum yaşamında yaptığı tahribatlar sonucu, kadının aile içindeki durumunun daha da ağırlaştığını gözönüne alarak, diğer ülke deneylerinde olduğu gibi, toplum yaşamındaki demokratikleşmeyle birlikte aile yaşamının da demokratikleştirilmesinden söz edilemez mi?

TKP'nin kadınların toplumsal yaşama daha fazla, daha aktif katılmasından yana olduğunu göstermek açısından, işyerlerinde daha çok kadın temsilciden, partiler, sendikada, meslek kuruluşları ve öteki örgütlerin her düzeydeki yönetim organlarında, parlamentoda daha çok kadının yer almasının teşvik edilmesinden sözedilebilir.

Özellikle, gelişmiş kapitalist ülkelerde gelişen çizgisiyle, kadın hareketi ve barış hareketi arasındaki artan ilişkiden ve birliktelikten yola çıkarak, kadınların gelişmesinin barış savaşımı ile olan bağın ve kadın hareketi ile barış hareketi arasında olması gereken ilişkinin, bu yönde geçmişteki olumlu deneyler ile birlikte ele alınması da düşünülmelidir.

Avustralya Parti Örgütü'nün raporundan

Ulusal Konferansımızın belgelerinde Türkiye ile NATO ilişkisi değerlendiriliyor, "Barış ve Ulusal Demokrasi Programı"nda "NATO'nun askeri kanadından çekilmesinin gündeme getirilmesi" ele alınıyor. Bu konudaki tartışmalara ve görüşlere bir perspektif vermesi amacıyla, Yeni Zelanda'nın deneyimi üzerinde durmak istiyoruz.

Bilindiği gibi, Yeni Zelanda hükümeti limanlarına nükleer silahlar taşıyan gemileri sokmama kararı aldı. Ancak ABD hangi gemilerinde nükleer silahlar bulunduğunu açıklamadığı için, bu karar uygulamada, Yeni Zelanda limanlarına hiçbir Amerikan gemisinin sokulmaması sorununa dönüştü. Bu gelişmeler ABD, Yeni Zelanda ve Avustralya'nın yer aldıkları ANZUS adlı (Pasifik Güvenlik Paktı) askersel paktın varlığını ve işlerliğini gündeme getirdi. Yeni Zelanda hükümeti başlangıçta ANZUS'u tartışma konusu yapmadığı halde, sorun, ABD ve Avustralya tarafından ANZUS sorunu olarak gündeme getirildi. Bütün baskılara karşın, ülkedeki barış ve silahsızlanmadan yana bütün güçlerin desteğini alan Yeni Zelanda hükümetinin ısrarlı davranması ve kararından geri dönmemesi üzerine ANZUS uygulamada kağıt üzerinde kaldı ve işlerliğini yitirdi.

Tezlerimizin amacı, rejime ve militarizme karşı en geniş güçlerin üzerinde birleşebilecekleri somut bir savaşım platformu oluşturmak olduğuna göre, NATO'dan ya da en azından askeri kanadından çekilmesinin bir istem olarak formüle edilmesini yerinde bulmuyoruz. ("Barış ve Ulusal Demokrasi Programı, s. 18; "Barış, Ulusal Güvenlik ve Ulusal Egemenlik Alternatifi, s. 25-26). Bunun yerine, sadece bugünden NATO üyeliğine karşı çıkan güçleri değil, barıştan yana olan, ulusal egemenlikten ve bağımsızlıktan yana olan **bütün** güçleri savaşıma çekmeye olanak sağlayacak bir formulasyon kullanılabilir.

Bu amaçla, bu bölümlerin aşağıdaki gibi formule edilmesini öneririz:

"Türkiye, Balkanlar'ın nükleer silahsız bölge olmasını engelleyici her türlü tutum ve girişimi terketmelidir. Bu doğrultuda topraklarımızda bulunan nükleer silahlar sökülmeli, limanlarımıza 6. Filo'nun nükleer silah taşıyan gemilerinin girmesine izin verilmemelidir. Türkiye, ABD'nin 'Yıldızlar Savaşı' programının dışında kalmalı, bu projeye karşı çıkmalıdır. Topraklarımızın komşularımıza karşı tehdit, saldırı, casusluk merkezi olmasına izin verilmemelidir. Eğer NATO üyeliği böylesi onurlu ve barışçı bir dış politikanın uygulanmasına engel çıkartırsa, NATO'nun askeri kanadından çekilme gündeme getirilmeli, bu gerçekleşinceye kadar, Türkiye, ABD dayatmalarına boyun eğmeyen, barışın çıkarlarına hizmet eden, barış içinde yanyana yaşamanın gereklerine uygun bir politikayı kararlılıkla izlemelidir."

Ayrıca partimizin "Barış, Ulusal Güvenlik ve Ulusal Egemenlik Alternatifi"nde NATO üyeliği ile ilgili olarak açıkladığı görüşlerin (s. 24) tümüyle ve olduğu gibi "Barış ve Ulusal Demokrasi Programı"nın ilgili yerine aktarılması, bütünlük sağlaması bakımından yararlı olacaktır.

Sağlık alanında yeni bir politika

Halil Gemlikli

Türkiye'de bugüne kadar sağlık politikası artan ölçüde emperyalist ilaç tekelleri ve bunların bürokrasi içindeki üst düzey yetkilileri tarafından belirlendi. Onlar kendi kârlarını arttırıcı sonuçlar doğuracak politikalar uyguladılar.

Bugün dünyada iki tip sağlık hizmeti mevcuttur. Koruyucu sağlık hizmetleri ve tedavi edici sağlık hizmetleri. Koruyucu sağlık hizmetleri insanların hasta olmasını önleyici hizmetlerdir. (Aşılama, sıtma savaş vb.) Tedavi edici hizmetler ise hastane, ilaç vb. araçlarla yürütülen hizmetlerdir. Koruyucu sağlık hizmetleri hem daha insancıl, hem de daha ucuzdur.

Ülkemizde emperyalist ilaç tekelleri ve onların bakanlıktaki ajanları kârlarını arttırmak için 12 Eylül'den bu yana koruyucu sağlık hizmetlerini bir kenara ittiler. İlaç tüketimini arttırmayı, ilaç fiyatlarına da hergün zam yaparak, yurttaşlarımızı soymayı hedeflediler. Sonuçta halkın maddi yaşam düzeyinin giderek kötüleştiği son 6 yılda verem, sıtma, tifo vb. hastalıklarda ve hayat şartlarının zorluklarından doğan öteki hastalıklarda büyük artışlar oldu.

Bugün ülkemizde sağlık alanında yeni bir politikaya ihtiyaç vardır. Bizim politikamız halkın ihtiyaçlarına cevap vermek zorundadır. En başta koruyucu sağlık hizmetlerini geliştirmek gerekir. Bunu yapmak için Türkiye'nin ek bir masrafa, harcamaya girmesi gerekmez. Şöyle ki, bir insanın verem olmasını önlemek çoğu kez bir aşı

Arkası 14. sayfada

TKP 1986 ULUSAL KONFERANSI

TKEP GENEL SEKRETERİ TESLİM TÖRE'NİN TKP 1986 ULUSAL KONFERANS TEZLERİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ

Tezler üzerine açmış olduğunuz tartışmayı oldukça yararlı görüyor ve bu tartışmaya bizim de katılmamız gerektiğine inanıyorum. Çünkü solun ve komünistlerin sorunları karşılıklı dostça tartışmalar yoluyla çözümlenecek ve birlik sürecine önemli katkılarda bulunacaktır.

Ben, bu mektup niteliğindeki yazımda TKP Ulusal Konferansına sunulacak Tezler'in tek tek içerikleri üzerinde durmayacağım. Ki, Tezlerin içerdiği görüş ve tek tek maddeler konusunda tartışılacak bir şeyin olduğu kanaatinde değilim. Çünkü Tezler kendi adını kendisi belirlemiştir. Yani Tezlerin genel olarak reformları hedeflediği ve bu anlamda bir reform programı niteliği taşıdığı belirtilmiştir.

Ayrıca bir işçi sınıfı partisinin reformlar uğruna mücadele edip etmeyeceği ya da reformcu taleplere programında yer verip vermeyeceği gibi tartışmaları ise geride bıraktığımızı sanıyorum. Sınıf mücadelesinde her türlü kavga aracının kullanılması gereklidir ve reformlar uğruna mücadele de bu taktik silahlardan birisidir. Toplumsal devrim stratejisinin komple silahları içinde reformların da önemli yer tutacağı kaçınılmazdır. İşçi sınıfı partilerinin programlarında veya programatik belgelerinde toplumsal devrim ve sosyalizm hedefine bağlı olarak kimi reformcu talepler ve hatta bazı detaylar bile yer alıyor ve almalıdır da. Bundan da öte işçi sınıfı partileri, baştan sona reformcu kimi programları da sınıf kavgasında bir araç olarak desteklemişlerdir. Ancak bunları yaparken mücadelenin oldukça bolluk taşıyan biçim ve yöntemlerine uygun araçlar ve ara dişliler yaratmayı her zaman gözetmişlerdir.

Bu kısa değerlendirmeden sonra tekrar belirtmek isterim ki, benim üzerinde durmak istediğim konu Tezler ve tek tek onların içerdiği maddeler değil, izlenen politik perspektif ve bu tezleri kullanacağınız araçtır. Yani TKP silahıdır. Eğer, bu tezlerin içerdiği ve baştan sona reformları esas alan programatik belgeler, bir cephe, bir demokratik platform veya cephe niteliği taşıyan bir legal demokratik parti imzasını taşıyor olsaydı, ya da TKP bu tezleri sözünü ettiğimiz bu tip platformlara bir öneri olarak sunsaydı elbette o zaman Tezlerin içeriği ve tek tek maddeleri üzerinde tartışılabilinirdi. Ama durum farklıdır: Tamamiyle reformcu olan bu tezler TKP'nin imzasıyla ve TKP'nin programatik belgeleri niteliğinde kamuoyuna sunulmaktadır. Ki daha da önemlisi bu tezler, Ulusal Konferansın onayından geçtikten sonra TKP'nin önemli bir kollektifinin ürettiği ilkesel programatik yaklaşım düzeyine çıkacaktır. Böyle bir durumun doğuracağı olası sonuçlar ve yarattığı çağrışımlar üzerinde durmak istiyorum.

Bu Tezler Burjuva Muhalefetle İttifakı Amaçlamaktadır

Belirtmem gerekir ki, bunu söylemekle yeni bir "keşif"te bulunmuş olmuyorum. Tezlerin yöneldiği başlıca hedef budur. TKP yayınlarında yazan yoldaşların çoğunluğu bunu, "çoğunluğa varmak, kitleleri kazanmak" olarak yorumluyorlar. Çünkü TKP'li yoldaşlarımız, çoğunluğa varmanın yolunun burjuva muhalefetle ittifaktan geçtiği gibi bir yaklaşım içindedirler. Bu yaklaşım Tezlere de bütünüyle yansımış ve burjuva muhalefet tarafından kabul görmesi hesap edilen önermeler büyük bir titizlikle gözetilmiştir. Hemen belirtmeliyim; burjuva muhalefetle kimi ortak noktalarda ittifaka girilmesine karşı değilim ve ittifak yollarının aranması gerektiğine inanıyorum. Ama esas olan; belirlenmiş olan yolun doğru olup olmadığı ve burjuva muhalefetle ortak noktalar yaratmak arzusuyla programımızı ona göre biçimlendirip biçimlendirmeme sorunudur. Bu nedenle seçilmiş olan bu yolla Tezlerin hedefine ulaşması mümkün mü, değil mi, bu konudaki endişelerimi dile getirmek istiyorum.

Bana göre TKP eskisinden daha fazla sorumlu davranmak durumundadır. TKP bu sorumluluğu gereği, ittifaklar ve benzeri konularda tek başına değil, mümkün olduğunca en geniş sol güçlerle ve özellikle de Sol Birlik'le hareket etmenin yollarını arayıp bulmalıdır. Bunu söylemekle TKP'ye politikasızlık, tutumsuzluk, sürekli başkalarını beklemek yolunu önermiş olmuyorum. Hayır. TKP her sorunda görüşlerini tutumunu, önerilerini belirlemelidir. Ancak kendi özgül sorunları hariç, özellikle de ittifak önerileri, birlik yaklaşımları, demokrasi mücadelesinin kimi sorunlarında mümkün olduğu kadar daha geniş sol güçleri, özel olarak da Sol Birlik güçlerini ortak politik belirlemeler ve ortak eylemsel faaliyetler içine çekmeyi birinci planda gözetmelidir. Bu bağlamda Tezlerin yarattığı bir çağrışım üzerinde durmak istiyorum: TKP'nin de üyesi bulunduğu Sol Birlik platformuyla daha geniş güçleri ittifaka kazanmanın tezlerini, somut politik önerilerini ortaklaşa hazırlamak yerine, TKP neden Sol Birlik'ten ayrı bir ittifak arayışı içine girmiştir? Sol Birliğin programatik belgelerinde genel demokratik reformları içeren bir bölüm de var, bu bölümün daha da genişletilmesi, Sol Birliğin somut bir alternatif düzeyine yükseltilmesi için, onun ülkenin her sorunundaki alternatif politikalarının hazırlanması önerilemez miydi? "Sol Birlik güçleri ile böyle birşeyi başarmanın zorluğu bilinmeyen bir şey mi?" denebilir. Bu doğrudur da. Ama komünistler en yakın müttefikleriyle anlaşmayı, onları ikna etmek için, sabırlı bir mücadeleyi başaramadıkları sürece, uzak müttefikleri olan burjuva muhalefetle uğraşmayı, Marx'ın deyimiyle "şeytanla pazarlık" yapmayı ve bu işten kârlı çıkmayı nasıl başaracaklar? Başta da belirttiğim gibi TKP bu konularda her zamankinden daha titiz ve sorumlu davranmalıdır. Ben, geniş yığınları kazanma, en geniş demokrasi cephesine ulaşma ve burjuva muhalefetle gerekli ittifaklara girme yolunun, bütün bunların temel nüvesi ve çekim gücü olması gereken Sol Birliği geliştirip güçlendirerek daha ileri düzeylere yükseltmekten geçtiğine inanıyorum. Bunun hepimizin en başta da TKP'nin görevi olduğuna inandığım için, TKP daha titiz olmalıdır önerisini getiriyorum. TKP, özellikle de ittifaklar sorununda Sol Birliğe rağmen ayrı kanallar açma yoluna gitmemelidir. Sol Birlikle birlikte açılmış olan birlik kanalına ağırlık vermeli, o kanalı daha derinleştirerek geliştirmelidir.

Geçmişte hepimizin yaşadığı olumsuz deneylerin bir daha yaşanmasının; sol güçler arasında bir hastalık halini almış olan her siyasal gücün kendi hesabına bir veya bazen de birkaç tane ittifak ve cephe programları yazıp, cephe programları enflasyonunun yaratılmasının yolunu açacak her türlü tutumdan kaçınmamız gerektiğine inanıyorum. Cephe veya ittifaklar konusunda illa da komünistler ya da her parti bir program yazıp sunmalıdır diye bir zorunluluk yoktur. Varolanların desteklenip daha da geliştirilmesi de ittifaklar politikasında olumlu rol oynayabilir. Örneğin, Sol Birliğin demokrasi programını beğenmiyor ya da yetersiz buluyor olabilirsiniz, bunu daha yeterli hale getirmek için çalışmak, ya da diyelim ki ilerici aydınlarımızın sunduğu "İş ve Ekmek" bildirgesini, veya da SHP'nin bildirgesindeki benimsediğimiz noktaları destekleyip savunmak da somut bir ittifak yönelişidir. Bunlarla ititfaklara girmek için, onların programlarına benzeyen, aynı önermeleri formülleştiren kendi partilerimizin imzalarıyla programlar sunmamız gerekmez. Yani orta yerde ittifaklara zemin teşkil edecek kendi ilkesel yaklaşımlarımız yanında bir dizi program ve belge var. (Ama, bir endişemi daha belirtmeliyim ki, Ulusal Konferans Tezleri adı altında TKP'nin programı değiştirilmek isteniyorsa bu başka bir konu ve tartışılması da değişik boyutludur.)

TKP Birleşik Güçlü Bir Sol Hareketle Birlikte Olmadan Burjuva Muhalefetle İttifak da Sağlayamaz

Belirtmeye gerek yok ki, işçi sınıfı partileri dünyanın her yerinde burjuvazinin baş hedefi olagelmişlerdir. Kimi tarihsel deneyler ve sayısız örnekler göstermiştir ki, işçi sınıfı partileri ya güçlü bir varlık ortaya koyarak, ya da dışlarındaki komünistler ve diğer sol güçlerle sağlam bir birlik ve güçlü bir alternatif odak yaratarak burjuva muhalefeti mecbur bırakmadıkları müddetçe, onlarla ittifak kuramamışlardır. Böylesi bir güce ulaşmadan kursalar bile çoğu kere komünistler bu ittifaklardan zararlı çıkmışlardır.

Ülkemizin gerçekliğinde de TKP birleşik güçlü bir sol hareket içinde yer almadan, ve güçlü bir alternatif odak yaratılarak mecbur bırakılmadan burjuva muhalefetin hiç bir kesimi TKP ile herhangi bir ittifaka yanaşmayacaktır. Elbetteki TKP burjuvazisinin istediği köklü tavizleri vermeye yanaşmadığı müddetçe. (Ki TKP'nin böyle bir konumu benimseyeceğini hiç sanmıyorum.) Öyleyse, verili durumda TKP'nin geniş sol güçlerden uzak kaldığı oranın on misli burjuva muhalefet de TKP'den uzak duracak, sol güçleri bölmeye ve kendi yanına çekmeye çalışacaktır.

Bütün bu nedenlerle ittifaklar politikasında birinci maddenin hâlâ solun güçlü bir birliğini oluşturmak olduğu görüşündeyim. Bu birliğin sağlanması bir çok açıdan zorunludur.

Birincisi ve en önemlisi; demokrasi mücadelesinin ve demokrasinin geleceğinin temel teminatı birleşik, güçlü bir sol hareket-tir. Sol güçlerin birliğinin somut bir güce dönüştürülmesi hem işçi sınıfının çıkarlarının teminatı hem de daha geniş güçlerle cephe veya ittifakların gerçekleştirilmesi-

nin başlıca yoludur.

İkincisi: Ancak güçlü ve birleşik bir sol hareketle tutumu uzlaşmacı ve sallantılı olan sosyal-demokrasi dengede tutulup muhalefet konumları pekiştirilebilir, iktidarda ise daha ileri önlemler için zorlanabilir.

Üçüncüsü: Faşizme karşı burjuva muhalefetle kimi ittifakları gerçekleştirmek de yine güçlü bir birleşik bir sol hareketle mümkündür.

Dahası, bugün sol güçlerin büyük çoğunluğu; dünden farklı olarak, solun birliğinin sağlanması, yasal planda solun gerekli araçlara kavuşturulması düşüncesini birinci plana almıştır. Bu konudaki yaklaşımlar giderek sol blokun partileşmesi şeklinde legal demokratik bir partinin kurulması hedefinde birleşmektedir. Bu eğilim legal sol basında da genel bir görüş birliğine doğru ilerlemekte, bir çok ilerici sosyalist aydının da bu konuda aktif bir duyarlılık içine girdiği bilinmektedir. (Kuşkusuz burada Aybarların, Perinçeklerin savunduğu "Sosyalist Parti" görüşünü kastetmiyorum.) TKP, sol güçlerde gelişen bu eğilimi dikkate almak durumundadır. Oysa TKP, yayınlamış olduğu tezlerde solun bu eğilimini dikkate almamış, solun en geniş birliğinin sağlanmasının yol ve yöntemlerine gereken ağırlığı vermemiş, bu birliği yasal planda bir alternatif güce dönüştürecek olan mekanizmaların (legal sol parti, cephe, demokratik blok vb.) oluşturulması yönünde önermeler üzerinde durmamış, bu, birinci plandaki görevinin üzerinden atlayarak burjuva muhalefetle ittifak yolları aramaya koyulmuştur. Bence bu yol tıkalıdır, çıkmaz sokaktır.

Doğru ve gelişmekte olan bir eğilim olarak ortaya çıkan solun birliğinin yasal siyasal planda gerekli araçlara kavuşturulması ve bu amaçla legal bir sol parti kurulması eğiliminden uzak durmak veya karşı çıkmak yerine, giderek solun çoğunluğunu kazanan bu eğilime dikkatle eğilmek ve uygun araçlarla güce dönüştürmek için çalışmak gerekir. Böyle bir oluşumun dışında kalmanın TKP açısından bir talihsizlik olacağını şimdiden belirtmek isterim. Muhalefetin oyları bölünür veya zaman erkendir gibi kaygılarla, solun yasal politik arenada dağınıklığının sürmesini yeğlemek anlamına gelecek tutumlardan kaçınmamız gerektiğine inanıyorum. Demokrasinin ve demokrasi mücadelesinin geleceği burjuva muhalefetin değil, solun teminatındadır. Bu teminat gücün birliğe ve gerekli yasal araçlara kavuşturulması, burjuva muhalefetle kimi ittifakların gerçekleştirilmesinde de önemli ve başlıca rol oynayacaktır. Böylece, burjuvazinin Türkiye soluna yönelttiği "sızmacılık" suçlamalarına ve yıllardır süren tek taraflı "destekçi" konumuna da son verilecektir.

TKP, sol güçlerde gelişmekte ve ülkenin nesnel gerçekliğine denk düşen sol blokun partileşmesi eğilimini çok iyi değerlendirmeli, bu tarihi fırsata ilgisiz kalmamalıdır. Belirtmeye bile gerek yok ki, sol güçlerin böylesi legal bir partide birleşmesi, ülkemiz koşullarının gerçekliğinde daha geniş bir demokrasi cephesinin oluşması için bir nüve oluşturacağı gibi, diğer devrimci, komünist partilerin yasallaşma hakkının elde edilmesinde de önemli bir görev üstlenecektir. Bu nedenle, son derece olumlu olan bu eğilime ters başka eğilimlerden uzak durulmalıdır. Çünkü sözkonusu tezler, daha şimdiden TKP tabanında: "Önce sol güçlerin birliği ancak ondan sonra demokratik güçlerin birliği gibi oldukça hatalı, mekanik sekter bir yaklaşımdan uzak kalınmıştır" (Atılım 1 Eylül 1986 sf: 6) şeklinde bir çağrışım yaratmıştır. Tezlerden hareketle kimi kadroların bu yargıya varması doğru ve doğaldır. Çünkü tezler, demokratik güçlerin en geniş birliğinin sağlanması için de önce sol güçlerin birliğinin gerçekleştirilmesi gerektiğini başa almamış, doğrudan burjuva muhalefetle ittifak perspektifine yönelmiştir. Burada, "Sol Birlik, sol güçlerin birliğinin sağlandığı bir örgütlenme olarak görülmüyor mu acaba" denebilir. Ancak Sol Birlik, solun birliği, daha geniş demokrasi güçlerinin cephesine ulaşılması yolunda önemli ve güçlü bir adımdır, ama henüz sadece bir adımdır. Sol güçlerin tümünü etrafında toparlayarak tam bir sol blok görevini görecek düzeye henüz ulaşamamıştır. Sol Birliğin kitleselleşmesi, kitleler nezdinde somut bir alternatif düzeye yükseltilmesi gerekiyor. İşte bizim ısrarla üzerinde durduğumuz sorun da Sol Birliğin bu düzeye ulaştırılmasıdır, bunun yol ve araçlarının temin edilmesidir. Oysa TKP, görebildiğim kadarıyla sol güçlerde gelişen bu eğilimden uzak, burjuva muhalefetle ittifak yollarını arama eğilimi içine girmiştir. Bu eğilimin TKP'ni tek başına bırakmaktan başka bir sonuca varamayacağı endişesini taşıdığım için, ısrarla üzerinde dönerek TKP'nin önce sol güçlerle en sıkı birlik ve en geniş ittifaklarını gerçekleştirmesi gerektiğini vurguluyorum.

Yine belirtmem gerekir ki, TKP yalnız başına kaldığı sürece, burjuva muhalefetin, (veya sizlerin deyimiyle "bugünkü gidişe karşı olan en geniş güçlerin") üzerinde anlaşabileceği en genel formülasyonları içeren ne kadar program hazırlar ve ne kadar taviz verirse versin, bugünkü konumundan ve temel ilkelerinden geriye düşmedikçe burjuva muhalefet onunla herhangi bir ittifaka girmeye yanaşmayacaktır. TKP'nin ise onların istediği konuma düşeceğine inanmadığım için, TKP'nin bu tezlerle belirlediği perspektifinin hedefsiz kalacağını söylüyorum. Yani öyle ki, (bu kadar basite indirgediğim için bağışlayın ama derdimi daha iyi anlatmam gerek) TKP bugünkü konumuyla değil en geniş reform programı, "allah birdir" diye imzaladığı bir belgeyi bile sunsa, bu sözcük üzerine bile burjuva muhalefetin TKP'yle ittifaka yanaşmayacağına inanıyorum. (Tabii ki burada ittifak kavramını, kimi konularda anlaşma ve ortak eylem olarak kullanıyorum. Yoksa, "aynı şeyleri söylüyoruz, böylece nesnel olarak ittifak halinde sayılırız" anlamında değil.) Öyle inanıyorum ki, bu tezler hedeflemiş olduğunuz "demokratik uzlaşma" ve "ulusal birlik" amacınıza ulaşmanıza yetmeyecektir.

Bütün bu kaygılarımın karşısına, "esas sorun çoğunluğu kazanmaktır" şeklindeki komünistlerin başlıca hedefi olan eylem çıkartılabilir. Lenin, çoğunluğa doğru taktiklerle varılacağını belirtmiştir. Elbetteki doğru taktikler yığınların eğilimine denk düşen, onların isteklerine somut yanıtlar veren, yığınları bilinçli bir yönelişe sokarak sonul hedefe bağlamayı başarabilen taktiklerdir. Bugün ülkemizde çoğunluğun demokrasi istediği, demokratik hak ve özgürlükleri elde etmek uğruna mücadeleye eğilimli olduğu, bu mücadelenin doğru taktik ve yöntemlerle geliştirilip güçlendirilmesi halinde komünistlerin çoğunluğu kazanmak yolunda güçleneceği doğrudur. Bu anlamda burjuva muhalefetle girilecek kimi ittifakların da çoğunluğun kazanılmasında bir araç görevi göreceği de doğrudur. Ama tüm bunların yönteminin bu tezlerle belirlenmiş politik perspektif olduğunu sanmıyorum. Sanmıyorum, çünkü bu tezler, yığınların istemlerini, eğilimlerini toplumsal devrim ve sosyalizm ana hedefine bağlayacak yöntem ve formülasyonlara değil, burjuva muhalefetle ittifak sağlama hedefine ve ona uygun formülasyonlara göre hazırlanmıştır. Bunun için de, "bugünkü gidişe karşı olan bütün güçlerin üzerinde birleşebileceği bir programın esas alınmasının başarılıp başarılamayacağı" (Atılım 15 Ağustos 1986 başyazı) sorunu temel bir sorun düzeyinde ele alınmıştır. Bence, esas sorunumuz bu "gidişe karşı olan bütün güçler"den, sol güçler başta olmak üzere, SHP, DYP, RP, DSP, HDP-daha sayılabilir- gibi, Özal iktidarına (herkes kendi yönünden ve kendi çıkarları doğrultusunda) karşı olan bütün güçlerin üzerinde anlaşılabileceği bir program yazıp yazamamak değildir.

Bizim esas sorunumuz, sol güçlerin ve diğer demokrasi güçlerinin üzerinde anlaşabileceği programı hayata geçirecek güç, dayanılacak bir manivela yaratma sorunudur. Yani gerçek sol güçlerin birleşik bir birlik odağını yaratma sorunudur. Bugün hem sol güçlerin, hem de Özal karşıtı güçlerin dağınıklığının nedeni, "bütün güçlerin üzerinde birleşebileceği bir programın olmayışı değildir. Eğer tezler, böylesi bir program boşluğunu doldurmak ve böylece de "bugünkü gidişe karşı olan bütün güçleri" bu program etrafında birleştirmeyi başarmak amacıyla hazırlanmışsa, ittifaklar politikasında yanlış bir teşhisten yola çıkılıyor demektir. Çünkü bu dağınıklığın nedeni "üzerinde birleşilebilecek bir program"ın olmayışı değil, bir dizi köklü öznel ve nesnel koşullardır. Bunların neler olduğunu sıralamaya gerek görmüyorum. Sorunumuz üzerinde herkesin anlaşabileceği bir program sorunu olsaydı, kuşkusuz çözümü de nispeten kolay olurdu. Hele de tezlerdeki gibi, sol güçlerin, fazlaca reformcu ve bir çok konuda geri maddelerle dolu olarak görüp benimseyemeyeceği, burjuva muhalefetin ise TKP imzalı olduğu için kabul edemeyeceği bir belgeyi "bugünkü gidişe karşı olan güçlerin üzerinde birleşeceği bir program" olarak görmek sorunları daha da karmaşıklaştıracaktır.

Bütün bu nedenlerden dolayı, esas sorunumuz, sol güçlerin birliğini geliştirmek, bunu işçi sınıfının ve emekçi güçlerin çıkarlarını teminat altına alan bir alternatif düzeyine çıkartarak, burjuva muhalefetle ittifaklara girmesi için ortak noktaları somutlaştırmasını sağlamak ve böylece iki güç arasında ittifak zeminleri yaratacak noktaları programlaştırmaktır. Yani bütün demokrasi güçlerinin üzerinde birleşebileceği bir program sonuncu iştir. Ve böylesi bir program; önce demokrasi mücadelesinde iki ayrı sınıfsal yaklaşımı ifade eden sol güçlerin ve burjuva muhalefetin programlarının netleşmesi sonucu ortaya çıkabilir.

Bunun için, sol güçlerin birliğinin, daha geniş sol güçlerle bir cephe, bir demokratik platform, bunlara denk düşecek bir yasal parti vb. gibi bir yapılanma düzeyinde örgütlenmesi önemli bir gereksinim olarak karşımızda durmaktadır. Bunun üzerinden atladığımız sürece ne kadar istersek isteyelim, ne kadar mükemmel programlar hazırlarsak hazırlayalım, "bugünkü gidişe karşı olan bütün güçleri bir program üzerinde" birleştirmeyi başaramayız.

Bu Tezlerin TKP'yi Gerçek İşlevinden Uzaklaştıracağı Endişesini Taşıyorum

Bu endişemi lütfen mazur görün. Duymuş olduğum bu endişemi yazmayı herşeyden önce bir dostluk ve yoldaşlık görevi sayıyorum.

Endişelerimin nedenlerini açıklayayım.

Adı geçen tezler, baştan sona reformcu tezlerdir. Ve önemlisi bazı temel maddelerde önemli tavizler içermektedir. Toplumsal devrim ve sosyalizm hedefine bu reformların adım adım gerçekleşmesiyle varılacak bir evrim olarak yaklaşılmıştır. Bu anlamda reformlar uğruna mücadele devrim hedefine bağlanamamış ve neticede bir amaç görüntüsünü almıştır.

Açıklama yazılarından anlaşıldığı üzere bu tezler, Ulusal Konferansın onayından geçtikten sonra, (teorik olarak "Partimiz bu özgül amaçlarını bir yana atmaksızın" şeklinde yazılsa da) pratikte; -tamamen reformcu olan bu tezler- Parti Programının yerini alacaktır. Daha bugünden olduğu gibi, doğal olarak yarın da, ideolojik politik üretim ve yönlendirme ile, ajitasyon propaganda bu tezler yönünde yoğunlaşacaktır. Bu ise Partiyi giderek reformizmin etkinliğine doğru çekecektir.

Nitekim daha şimdiden ve tezlerden kaynaklanan bir çağrışımla 1 Eylül 1986 tarihli Atılım'da, K.A ve E.F imzalı yazıda: ".. burjuva muhaletin platformuna bugün girmesi olanaksız görünen önermelere de belgede yer verilmemelidir" denebiliyor. Böyle derlerken, K.A ve E.F. isimli yoldaşlar haklılar: Çünkü her ne kadar bu tezler TKP Ulusal Konferans Tezleri adını taşıyorsa da, tamamen burjuva muhalefetle üzerin de birleşilebilecek bir program niteliğinde hazırlandığı için, "burjuvazinin kabul görmeyeceği önermelere" yer verilmemesine dikkat gösterilmesini istiyorlar.

Tabanda bunu iki kişi bile söylüyor olsa, bence çok önemlidir ve tezlerin tabanda nasıl bir algılama yarattığına çok somut bir örnektir. Bu şekildeki bir algılamayı, iki kişinin yorumudur diye niteleyip geçmemeniz gerektiğine inanıyorum. Niye çok önemlidir; çünkü bu belgeler TKP'nin Ulusal Konferansına sunulan tezlerdir ve altında da TKP imzası vardır. Eğer bu tezler TKP'nin Ulusal Konferansına değil de, örneğin, diyelim ki SHP'yle TKP'nin kimi konularda imzalayacağı bir anlaşma protokolüne, ya da geniş güçlerle oluşturulmuş bir cepheye sunulan öneriler olsaydı, o zaman önermelerde daha dikkatli olmak gerekli uyarısı yerinde olurdu. Ancak bu belgeler biraz önce de belirttiğim gibi, pratikte TKP'nin ideolojik politik yönlendirme ve tabanda ajitasyon propaganda belgeleri düzeyindedir ve TKP'nin programının yerini şu veya bu şekilde alacaktır.

Peki bu tezlerde belirlenen görevleri kim, hangi güç hayata geçirecek? Bu belgeler üzerinde TKP'den başka taahhüt üstlenmiş bir güç var mı? Herşeyini burjuva muhalefete göre ayarlayacağınız ve sizden başka da o belgeyi imzalayan, hayata geçirecek olan başka güç olmayınca TKP bunları kendi görevleri olarak hayata geçirmeye çalışarak asli görevlerinden uzaklaşmış, "demokratik uzlaşma" denen reformist kuyuya düşmüş olmaz mı?

Burjuva muhalefet için gösterilen bu titizlik ve fedakarlık acaba neden bugüne kadar sol güçlerle yapılan ittifaklar için gösterilmedi, dahası gösterilmemektedir? Bunun köklü bir perspektif olduğu açık değil mi? Bana göre bu perspektif tehlikeli bir gidişin rahatsız edici çağrışımlarını yaratıyor. TKP'nin kendisinin ülke sorunlarına ilişkin alternatif önermelerine, Ulusal Konferansına sunacağı tezlerine, yani parti belgelerine "burjuvazinin kabul etmeyeceği" önermeler konulmamalıdır deniyor. Bu şekildeki bir yaklaşımla, "çoğunluğu kazanmak" adına ."burjuvaziyi kazanmak" hedefine yönelmesi olanaklı olan bir perspektifin TKP'yi asli görevlerinden giderek uzaklaştıracağı kaygısını taşımakla fazla haksızlık ettiğimi sanmıyorum.

Öte yandan bu tezleri silahı hazırlanmadan (bir cephe, bir demokratik birlik, sol güçlerin yasal demokratik partisi vb.) yapılmış mermiye benzetiyorum. Daha yakın ve daha geniş hedefler için kovanı saçmalarla doldurulmuş ve ancak yivsiz-setsiz silahla kullanılabilen bir mermi... Elinizde ise başlıca silah TKP silahıdır. TKP silahı uzun menzilli, yivli-setli bir silah ve bu mermilere göre değil... Bu durumda ya silahı mermiye uydurmak, ya da o mermileri kullanamamakla yüzyüzesiniz. Silahı mermiye uydurmak için ise mermi yatağını genişletmek, namludaki yivi-seti silmek, yani uzun menzilli silahı bozup kısa menzilli bir silaha dönüştürmek zorunda kalacaksınız. Böylesi bir durum, işçi sınıfı partisinin uzun hedeflere tesir gücünün zayıflamasına ve partinin ana işlevinden uzaklaşmasına yol açacaktır.

Kuşku yok ki toplumsal devrim "tek bir hamle", "saf" bir hareket değildir. Her dönemde ayrı ayrı mücadele yöntemleri, veya aynı dönemde bir kaç yöntem ve aracı birden kullanmak kendini dayatır. Ama işçi sınıfı partisinin hedefi değişmezdir, O, silahını esas hedefe doğrultur. Hangi yöntemleri ve hangi araçları kullanırsa kullansın bütün bunları hedefe ilerlemenin birer araçları haline dönüştürür.

Sınıflar mücadelesinin çeşitli karmaşaları içinde her türlü hata ve sapmaların önlenebilmesi için, işçi sınıfı partileri amaca uygun silahların (sendikalar, dernekler, kitlesel birlikler vb.) zamana ve koşullara uygun cephe, legal demokratik parti vb. gibi yan mekanizma silahlarının yaratılmasına öncülük etmişlerdir. Bu tür yan silahları yerine, zamanına ve amaca uygun olarak kullanmış işçi sınıfı partisinin işlevlerinin diğerleriyle birbirine karışmasının önünü almışlardır.

Örneğin işçi sınıfı partisi silahlı savaşım kararı almışsa, ona uygun askeri örgütleri, partizan müfrezelerini oluşturmuş, bu silahlı gücüyle katıldığı bir cephe içinde yer alsa bile partinin tümünü bu işe sevketmemiş askeri gücü siyasi komserlerle partiye ve onun ana işlevine bağlı kılmıştır. Aksi halde parti süreç içinde bir askeri mekanizmaya dönüşürdü.

Reformların önemli yer tuttuğu koşullarda da durum aynıdır. Işçi sınıfı partisi kendisini bütünüyle reformlar uğruna mücadeleye sevkedemez. Çeşitli platformların, araçların oluşturulmasına katkıda bulunarak bu mekanizmaları partinin ana işlevine bağlı bir biçimde kullanır. El Salvador Komünist Partisi'nin geçmişte, sol güçlerden kopuşuna neden olan deneyinden yararlanarak, aynı yolu tekrar yürümekten kaçınmalıyız. El Salvador Komünist Partisi sol güçlerle birliğini pekiştirmek yerine (kısa bir süre bile olsa) burjuva güçlerle ittifaka girmiş, sol güçlerden kopmuş, partinin ana görevlerinin yerini reformlar uğruna mücadele almıştı. Daha sonra partinin reformizmden arındırılması için bir dizi mücadele verilmiş ve E.Salvador K.Partisi belgelerinde belirtildiği gibi "partinin ideolojik politik platformundan ve parti saflarından reformizmin sökülüp atılmasıyla" parti yeniden sol güçlerle birliğini daha güçlü bir şekilde sağlamıştır. Bu tezlerin, adı geçen kardeş partinin geçmişte yaşadığı deneyi, ilerde TKP'ne de yaşatacağı endişesini derinden duymaktayım.

Tezlerin yaratmış olduğu bir diğer çağrışım da bu tezlerin, TKP'nin "ideolojik politik platformunda gerçekleştirilmiş bir devrim" (Atılım 1 Eylül) olarak yorumlanmasıdır. Bu yaklaşımın tekil bir yaklaşım olduğuna inanmak isterdim. Ama bu yaklaşımın tezlerin amacına denk düşen genel bir yaklaşım olduğu kanısını taşıyorum. Bu tezlerle TKP'nin "ideolojik-politik platformunda gerçekleştirilen devrim" nasıl bir devrimdir? TKP, Marxist-Leninist ideolojik politik platformdan, devrim gerçekleştirerek başka bir "ideolojik-politik platforma" mı geçiyor, yoksa şimdiye kadar Marxist-Leninist ideolojik platformda değildi de, bu tezlerle devrim yaparak Marxist-Leninist ideolojik platforma geçiyor. Bu tezlerle TKP nereden nereye geçiriliyor?

Bu tezlerle gerçekleştirilen "devrim" olgusu, bence, ilerde gelmesi olası bir tehlikenin habercisi gibi görünmektedir. Bu yaklaşımın genel değil, tekil bir yaklaşım olduğu söylense ve gerçekten öyle de olsa, bunların bir "devrim" olarak nitelendirilmesi beni derinden düşündürdü.

Nevar ki, tezlerin "sosyalizm **ancak** demokrasi yolundan kurulur" biçimindeki teorik yaklaşımı; devrim stratejisinde iki temel çizgi olan demokrasi ve sosyalizm savaşımından demokrasi çizgisini "ancak" diye mutlaklaştırarak, "çizgiyi aşmak"ta ve, bu tezlerle TKP'nin ideolojik-politik platformunda bir "devrim" yapmaya yönelindiğini göstermektedir. Sözü daha fazla uzatmamak için, Konstantin Zaradov yoldaşın bu tür yaklaşımlarla ilgili söylediklerini buraya aktarmak istiyorum.

K. Zaradov yoldaş, "demokrasi ve sosyalizm savaşımı arasındaki ilişkinin komünistlerin devrim stratejisinde iki temel çizginin diyalektik birliğini" oluşturduğunu vurguladıktan sonra, devrim stratejisinde demokrasiyi başı çeken yön olarak öne çıkartıp mutlaklaştıran görüşler karşısında şu kaygısını ileri sürüyor: "zaman zaman demokrasinin bu birliğin başını çeken yön olduğu ileri sürülüyor. Demokrasinin ardıcıl olarak geliştirilmesi, sosyalizmin utkusu için zorunlu ve yeterli bir koşul olarak öne çıkartılıyor. Böyle bir yaklaşım doğru mudur? Marxist teoride demokrasi, proletaryaya hatırı sayılır yararlar ve potansiyeller sağlayan ve onun açısından her zaman için yeğ tutulan sınıf savaşının önemli bir biçimidir, ancak yalnızca bir biçimidir. Her koşulda çelişik sınıf çıkarları, bu çıkarların çatışma ve karşıtlığı onun özünü oluşturmakta devam eder. Bu nedenle bize öyle geliyor ki, devrimde demokrasinin rolünü değerlendirirken biçimin bir tür mutlaklaştırıldığı, özün ise belli bir anlamda biçime bağımlı kılındığı noktaya kadar ilerleyerek çizgiyi aşmak doğru değildir." (Y.Çağ Ağustos 1979 sf: 740-741)

Tezlerin teorik hareket noktasında da "demokrasinin ardıcıl olarak geliştirilmesi sosyalizm utkusu için zorunlu ve yeterli bir koşul olarak öne çıkartıl"mıştır. Bu anlamda biçimin mutlaklaştırıldığı ve özün ise bir anlamda biçime bağımlı kılındığı noktaya kadar ilerlenerek, Zaradov yoldaşın deyimiyle "çizgi aşıl"maya başlanmıştır.

Türkiye gibi faşist bir devlet biçiminin oluşturulduğu, askeri-bürokratik mekanizmanın emir-komuta zincirinin tamamiyle faşistleştirildiği, işçi sınıfı ve diğer emekçilerin bütün demokratik, siyasal haklarının zorla gasbedildiği, burjuvazinin bir kesiminin kimi demokratik haklarının da kısıtlandığı, Kürt ulusu ve azınlıkların bütün ulusal haklarından mahrum edilerek baskı altında tutulduğu, kitlelerin ekonomik sosyal olarak derin bir çöküş süreci yaşadığı, işçi

sınıfı, emekçiler ve tüm demokrasi güçleriyle, faşizm emperyalizm ve işbirlikçi tekeller arasındaki sınıfsal ve bir bölümüyle de ulusal çelişkilerin yoğunlaştığı; toplumsal çelişkiler yumağının her geçen gün alabildiğine büyüdüğü ve bunların ne zaman, nerede, nasıl bir fırtına kopartacağı bilinmeyen nesnel ve gelişmenin özünü oluşturan koşullar gözönünde bulundurulmadan, "sosyalizm ancak demokrasi yolundan kurulur" teorisinden hareketle boydan boya reformcu tezler hazırlayıp bu reformlara onlarca yıl (tezlerin deyimiyle 15-20 yıl) ömür biçerek TKP imzasıyla kamuoyuna sunmak, "çizgiyi aşmak"tan da öte, tehlikeli bir gidişe işaret ediyor.

Başka anlamlara yol vermemesi için belirtmem gerekiyor ki, bunları söylerken, yukarda sıraladığım ağır koşullar içinde bulunan ülkemiz halklarının demokrasiye ihtiyacının olmadığını, toplumumuzun demokrasiye büyük bir özlem duymadığını anlatmak istemiyorum, hele de ülkemizin bugünkü koşullarında demokrasi mücadelesini daha da yükseltmenin, demokrasiyi ardıcıl olarak geliştirip korumanın sınıf mücadelesi açısından son derece yararlı olduğuna inanıyorum. Bununla birlikte, bugün her ne kadar bir devrim durumu olmasa da, ülkemizdeki keskin sınıf çelişkisi ve çelişik sınıf çıkarlarının çatışmasının öyle yıllarla ölçü biçilecek şekilde düz bir çizgi gibi ilerlemeyeceğini, yığınları bir devrimin eşiğine getirebileceğini, ve bu belirleyici öze uygun düşecek mücadele yöntem ve araçlarına da hazırlıklı olmamız ve böylesi bir durum doğduğunda hazırlıksız yakalanmamamız gerektiğini vurgulamak istiyorum. Bunun için, demokrasinin "ancak" diye mutlaklaştırılıp, bu yoldan başka bir yol tanınmamasına ve böylece de devrim stratejisinde diyalektik birlik içinde olan sosyalizm ve demokrasi çizgisinin birbirinden kopartılarak ele alınmasına karşı kaygılarımı dile getirdim.

Tabandan ya da kadrolardan gelen sesleri abarttığımı, bunların geneli belirlemediğini, fazla bir tehlike yaratmayacağını, TKP MK'nin Marxist-Leninist çizgideki sıkı birliktelikteliğinin parti tabanıyla da bir bütünlük oluşturarak herhangi bir savulmaya fırsat vermeyeceğini, o nedenle taşımış olduğum endişelerimin yersiz olduğunu söyleyebilirsiniz. Böyle bir yapının gerçek olması beni ancak sevindirir. Ne var ki, benimseyip benimsemeyeceğinizi bilmiyorum ama, bu konularda bir kanımı daha iletmek istiyorum: Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda TKP ve Partimiz de dahil hiç bir partinin merkezinin kendi içinde ve kendi tabanı ile tam bir ideolojik politik birlik içinde olup bütünleştiklerine, böylece de merkezin aynı notayı seslendiren bir orkestraya öncülük yaptığı düzeye geldiğini sanmıyorum. Bence mücadelemiz henüz bu düzeye varamamıştır. Bunun için de hâlâ her partinin merkezinin kendi içinde, tabanında merkeziyle ayrı ayrı notalardan çaldığı durumlara sık sık rastlanıyor.

Ülkemizin ekonomik politik gelişmesinde herhangi bir durulma olmadığı için toplumsal gelişmede de belli bir perspektif istikrarı oluşmamıştır. Her parti bu nesnel durumdan doğal olarak etkileniyor ve belli bir süre daha etkilenmeye devam edecek. Nesnel bir gerçeklik olarak gördüğüm bu durumdan hareketle, Marxist-Leninist ideolojik hattın saf ve belirgin bir etkinlik sağlanmasında daha duyarlı, ideolojik politik yönlendirmede daha tavizsiz ve daha titiz olunması gerektiğine inanıyorum.

TKP'nin bu tezlerle belli bir süre dahi olsa reformların içine dalması halinde, zamanı geldiğinde çekilip çıkma ve hemen yeni koşullara uygun mücadele biçimlerine adapte olma sağlamlığına sahip olduğu düşünülse bile, bu geriye çıkmada reformizmin içinde çok şeyini kaybedeceğini düşünüyorum.

Bunun için şahsınızda TKP MK'ne bir tek öneride bulunmak istiyorum; Partiyi geri çıkması zor olan bu baştan sona reform çizgisinin içine sokup, reformculuğu partinin eylem klavuzu ve perspektifi haline getirmeden önce biraz daha fazla ve etraflı düşünmeli, hiç olmazsa bu tezler TKP' nin bağlayıcı ilkesel yaklaşımları niteliğine büründürülmeyerek, başka güçlere bir cephe önerisi olarak bekletilmelidir, tersi durumda TKP ve genel olarak Türkiye devrimci hareketinin zararlar göreceği düşüncesindeyim,

Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Komünist selamlar.

Teslim Töre

İYİNİN HAKLININ DOĞRUNUN ŞAİRİ NAZIM HİKMET

Başı 16. sayfada

çağın sorunları üzerine ciddiyetle düşünmeye başlayanların sayısı gittikçe artıyor. Onların da şairidir Nazım Hikmet. Onun etkisinin genişlemesi kaçınılmazdır.

Bu yalnız Türkiye için, Türk insanı için değil, bütün ülkelerin, bütün ırkların, bütün kıtaların insanları için böyledir. Güney Afrika'da Botha rejimi onun şirinden tokat yiyor. Nikaragua' da Sandinistler Reagan'ın kontralarıyla çarpışmaya giderken, Nazım okuyarak güçleniyorlar. Baskıyı ağır bir taş gibi göğüslerinin üzerinde duyan Kürtlerin, Şeyh Bedrettin Destanı'nda Ahmet'in şu sözlerini okuduklarında, yüzleri aydınlanıyor: "Evet bizim muhitimiz de Bedreddini, Börklüce Mustafa'yı, Torlak Kemal'i, onların bayrağı altında döğüşen Aydınlı Deliormanlı köylüleri yaratabildiği için, ben şuurlu Türk Proleteri milli bir gurur duyuyorum. Milli bir gurur duyuyorum, çünkü derebeylik tarihinde bile bu milletin emekçi kütleleri, yani nüfusun onda dokuzu, Sakızlı Rum gemiciyi ve Yahudi esnafını kardeş bilen bir hareket doğurabilmiştır. Çünkü unutmayın ki 'başka milletleri ezen bir millet hür olamaz'."(7)

Kendi kendimizle yarışmadayız
gülüm
ya ölü yıldızlara hayatı götüreceğiz
ya dünyamıza inecek ölüm.

Türk şairi Nazım Hikmet, bugün yenilenen eskinin, geleneklerin, ulusal kültür mirasının, yeni düşünce tarzının eski destancısıdır. Şimdi bir kere daha yeni bir ışıkta görmeye çalıştığımız herşeyi onun yardımıyla daha iyi görebiliriz. Nazım Hikmet hayatını tüm eylemini ve bu eylemin en değerli parçası olan şiirini, işçi sınıfının emekçi halkın davası için, kurtuluşu için, tüm insanlık için ve şimdi büyük insanlığın temel davası olan barış için yazdı. Fransız yazarı Philippe Soupault şöyle diyor: "Nazım Hikmet'in yapıtı yüzyılımızın masalıdır. Çağımızın hiçbir şairi onun kadar anlatamayacak atom çağında bizi saran boğuntuyu; ki o atom çağında tek savunmamız, insana bağladığımız insana bağlamak zorunda olduğumuz güvendir. Bu kaçınılmaz güveni şair bize öneriyor, daha ötede bizi o güvenle yükümlüyor."(8)

Isık Göl Forumcuları, "atom çağının boğuntusunu" defedebilmek için, barış için mücadele eden politikacıları yalnız bırakmamak gerektiğinde birleştiler, sanatçıları, bilim adamlarını, işçi önderlerini, barışın değerini anlayan tüm insanları çabalarına katılma ya çağırdılar. Bir anlamda Nazım'ın hemen bütün şiirlerine ana tema yaptığı barış, davasının izini sürdüler, bugüne bağladılar. Nazım'ın dediği gibi:

Ne ah edin dostlar ne ağlayın!
Dünü bugüne
bugünü yarına bağlayın.

(1) 22 Kasım 1986 Hürriyet
(2) Yazdık Nazım Diye Diye, Zühtü Bayar Günel Altıntaş, Soyut Yay. 1974 say. 9
(3) Nazım Hikmet, Bütün Eserleri, cilt 8, say. 460
(4) Behice Boran, Örnek Sanatçı: Nazım Hikmet, Yurt ve Dünya, Mart 1977
(5) Mihail Gorbaçov, SBKP 27. Kongresine Sunulan SBKP MK Politik Raporu, TKP Yayınları, Mayıs 1986, say. 123
(6) Nazım Hikmet, Bütün Eserleri, cilt 8, say. 438
(7) Nazım Hikmet, Şeyh Bedrettin Destanı, Bütün Eserleri, cilt 3 s.252
(8) Yazdık Nazım Diye Diye, say. 12

Askeri Yargıtay derhal sıkıyönetim mahkemesinin kararını bozmalıdır! DİSK davası düşmeli - DİSK açılmalıdır!

Başı sayfa 6'de

için yapıldığı yalanlarına aldanarak emir-komuta zincirine bağlı kalan yurtsever subaylar şimdi gerçekleri daha açık görebilirler. Kemal Türkler' in katilleri devlet hizmetine alınırken, eski bir MESS başkanı başbakanlık koltuğuna oturmuşken, işçi hakları uğruna, demokrasi için mücadele edenler ağır hapis cezalarına çarptırılıyor. Ordunun gericiliğin ve tekelci sermayenin kirli amaçlarına alet edildiğinin bundan daha açık bir kanıtı olabilir mi?

Demokrasiye geçilmesinin engel-

lenmesini isteyenlerin aldırdığı bu karar ülkemizin daha da yalıtlanmasını getirecek bir yüzkarasıdır.

DİSK hakkındaki karar bozulmalıdır. Bunu sağlamak demokrasi isteyen bütün güçlerin görevidir. İşçi sınıfı bu kararı mahkum ediyor. Ülkenin dört bir köşesinde işçi yataklarından protesto sesleri yükseliyor. Evren-Özal yönetiminin DİSK'i mahkum etme çabası Türk-İş kongresinde de tepki görmüştür. Bütün dünyada uluslararası ve ulusal sendika örgütleri dayanışma için derhal harekete geçmişlerdir. Diktatörlük rejiminde bu kararı geri aldırmak olanaklıdır.

Askeri Yargıtay temyiz istemini derhal görüşüp karara bağlamalıdır. Her türlü geçiktirme çabası DİSK'in geleceğini belirsiz bırakıp işçi hareketini oyalamak amacına hizmet edecektir.

Karar bozulmalı, dava düşmeli, DİSK açılmalıdır. Yani seçilecek Türk-İş yönetiminin bunu görev edinmesi tüm emekçilerin talebidir. Demokrasi isteyen partilerin bu isteme sahip çıkması antidemokratik yasaklara karşı mücadeleyi güçlendirecektir.

İşçilere, sendikalara karşı, ekmek ve özgürlük mücadelesi verenlere, aydınlık fikirleri savunanlara karşı zorbalık son bulmalıdır.

Türkiye Komünist Partisi ve komünist işçiler, yurtiçinde ve yurtdışında DİSK davasının düşmesi, DİSK'in açılması istemini yükselten bütün kişi ve kuruluşları, sendika ve partileri vargüçleriyle destekleyeceklerdir.

24 Aralık 1986

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi

AKLIN SAĞDUYUNUN YOLU

Başı sayfa 1'de

lı subayları kazanmak isteyen Evren, "irtica var" demek zorunda. Dinsel fanatizme, gericiliğe dayanmak isteyen Özal ise "irtica yok" demek zorunda. Ama Evren "irtica var" diye bağırdıkça ve kanıt olarak türbanları, sakalları gösterdikçe dindarların tepkisine, Özal "irtica yok" diye bağırdıkça, kemalistlerin, laik aydınların tepkisine hedef olmaktan kurtulamıyor.

Ordunun durumu üzerine ya da irtica konusu üzerine daha çok şey söylenebilir ve söylenmelidir. Çeşitli yönleri üzerine ayrıntılı analizler yapılmalıdır. Bizim burada işaret etmek istediğimiz nokta, diktatörlüğün dayandığı temellerin zayıflamakta olduğudur. Şurası önemlidir: Evren'in irtica karşıtlarının, Özal'ın dindarların desteğini araması, artık daha güçlenmenin değil, ayakta kalabilmenin yolu olarak gündeme gelmektedir.

O nedenle, 1987'de demokrasi mücadelesinde yeni başarılara ulaşmak olanaklıdır, demek hayalcilik olmayacaktır. Yeni yıla, bu saptamayı doğrulayan bir dizi başka politik gelişme ile girdik.

Türk-İş kongresinde faşist ve ANAP'lı "sendikacılar"ın, Sadık Şide gibi cunta işbirlikçilerinin oluşturdukları blok yenilgiye uğradı. Türk-İş tabanında çok geniş bir desteği olduğu kongrede de kanıtlanan tutarlı demokrat, sol sendikal güçler yeni Türk-İş yönetimini demokrasi mücadelesinde atacağı her olumlu adımda destekleyeceklerini, tutarsızlıklarını ise eleştireceklerini açıkladılar. Türk-İş yönetimi de kongreden sonra birlik ve beraberlikten, aktif bir demokrasi mücadelesinden yana olduğunu belirtti. Kongrede DİSK hakkındaki mahkumiyet kararı işçilerin büyük protestosuyla karşılaştı. Şimdi demokratik sendikacılık anlayışını savunan Türk-İş içindeki güçler için, bu büyük örgütü demokrasi mücadelesinde daha aktif duruma getirmenin olanakları artmıştır.

NETAŞ işçileri, yeni yıla grevlerini sarsılmadan sürdürerek girdiler. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'nün grevci işçileri ziyaret etmesi, işçilerin yeni yılda girişecekleri mücadelelerde geniş bir kamuoyu desteğine sahip olacağını gösteriyor.

1987 yılı geniş bir tabana dayalı bir barış mücadelesinin yükselmesi için de olanaklar getiriyor. TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş yeni yıl konuşmasında özellikle barış mücadelesinin görevleri üzerinde durdu. Erdal İnönü, Milliyet'te yayınlanan yeni yıl yazısında Reykjavik zirvesinin bir "umut ışığı" olduğunu belirtti, nükleer ve nükleer olmayan silahlarda karşılıklı indirime gidilmesini savundu. Aynı günlerde Bülent Ecevit, Türkiye'nin detanta ihtiyacı olduğunu ve Sovyet yönetiminin içtenlikle detanttan yana olduğu izlenimini verdiğini söyledi. Milli Gazete'ye bir demeç veren Avrupa Milli Görüş Teşkilatı Genel Sekreteri Kopenhag'da katıldığı Dünya Barış Kongresi'nde farklı görüşlerden Türkiyelilerle birlikte olmaktan büyük hoşnutluk duyduğunu belirtti.

Konya Karapınar'da NATO savaş uçaklarının alçak uçuş eğitimi için üs kurulması konusunda yöre halkının ve muhalefet partilerinin yükselen protestosu üzerine, Savunma Bakanı Yavuztürk, hükümetin NATO'ya verdiği öneride kimi kısıtlamalar yaptığını açıkladı. Bütün bunlar gösteriyor ki, çok geniş bir barış hareketi oluşturarak, hükümete geri adım attırmak ve Amerikan savaş planlarını, topraklarımıza nükleer yığınaklar yapma girişimlerini boşa çıkartmak realist bir mücadele hedefidir.

Yeni yıl aynı zamanda öğrenci gençliğin YÖK'e karşı mücadelesinin geniş bir potansiyele sahip olduğunu gösteren gelişmelerle başladı. Türban takma ve pantalon giyme yasaklarına karşı İstanbul'da ve Diyarbakır'da gerçekleşen direnişler, özünde, baskıcı rejime karşı protesto eylemleridir. Eğer sorumlu ve yapıcı bir yaklaşım gösterilebilirse, ilerici gençlerle müslüman gençlerin YÖK'e karşı birlikte mücadelesi sağlanabilir. Bunun için kimsenin dünya görüşünden ödün vermesi gerekmiyor.

Geçtiğimiz günlerde Süleyman Demirel, bir dergiye verdiği demeçte, hükümet değişse bile, ülke ekonomisinin kolay kolay düzelmeyeceğini, açlığın dört bir yana yayıldığını söyledi. Demirel artık öteden beri savunduğu ekonominin yüz günde düzlüğe çıkarılabileceği yolundaki eski görüşünün geçerli olmadığını bu koşullarda olamayacağını kabul etmiş bulunuyor.

O zaman yeni bir görüş gerekli! Bugünkü rejime karşı çıkan herkesin yeni bir görüşte birleşmesi gerekiyor. "Kimse tek başına bugünkü diktatörlük rejimine son veremez. Tek bir güç bile olsun dışarıda bırakılırsa, demokrasiyi kazanacak güç birikimi sağlanamaz". Herkesin üzerinde birleşmesi gereken yeni görüş, bizce, budur.

Eğer yeni yılın demokrasi mücadelesinde yeni başarılar getirmesini istiyorsak, bu görüşe göre davranmalıyız. Bu olanaklıdır. Yukarıda sayılan gelişmeler, bu konuda umut vericidir.

Mücadele demokrasi içindir. Her demokrasi, farklı sosyal-sınıfsal ve ideolojik-politik güçlerin belli bir birlikte varoluş tarzıdır. Eğer bugünkü rejime karşı çıkan bütün güçler arasında bugünden bir yakınlaşma, bir diyalog, karşılıklı anlayış ve hoşgörü ortamı oluşursa, bu hem rejimi kesin yenilgiye uğratmanın koşullarını hazırlayacaktır, hem de yarınki demokratik rejimin herkesin gönül rahatlığıyla benimseyebileceği bir genişlikte olmasına hizmet edecektir.

Komünistler, yeni yılda TKP 1986 Ulusal Konferansında tartışıp kesinleştirdikleri parti politikası doğrultusunda, rejime karşı çıkan, haksızlığa uğrayan herkesle birlikte mücadele etmek için çalışacaklardır. Ülkenin ve ulusun sorumluluğunu duyan herkes böyle yapmalıdır. Aklın, sağduyunun yolu budur.

KONUT YILININ, SORUNUN ÇÖZÜMÜ YÖNÜNDE ADIM ATILACAK YIL OLABİLMESİ...

Başı sayfa 6'da

larının yüzde 40'ı kiralara gidiyor.

Rakamların da gösterdiği gibi, son 5-6 yıl, konut sorununun en yakıcı olduğu yıllar oldu. Gecekondu halkı, kendi sorularının nasıl utanmazca kullanıldığına tanık oldular. Gecekonducu, tapu vaadiyle yalnız oyunu değil, parasını da kaptırdı. Üstelik para karşılığı verilen Tapu Tahsis belgelerine rağmen Özal hükümeti ve ANAP belediyeleri gecekonduları acımasızca yerle bir ettiler. En son Ankara Dikmen'de bir gecekonduyu içinde bulunan iki çocuğun başına yıktılar. Bayındırlık bakanı, para karşılığı verdikleri Tahsis belgesi için utanıp sıkılmadan "bu belge yıkıma engel değildir" diyordu.

Özal'ın sözde, ihtiyacı olanı konut sahibi yapacak olan Toplu Konut Fonu uygulaması ise, "Fakirlerin zenginleri ev sahibi yapması projesi" olarak adlandırılıyor. Bu fon'un temel kaynağı emekçi halkın sürekli kullandığı tekel ürünlerinden, akaryakıt'tan yurtdışına çıkış vs. üzerinden alınan belirli bir miktardan oluşuyor. Ama yarım trilyona ulaşan toplu konut fonu kredileri asıl amacın dışında, örneğin hazine borçlarını kapatmak gibi işlerde kullanılıyor. Konut için kullanılan bölümü de ancak yüksek birikimi olan ortanın da üzerinde gelir sahibi yurttaşları ev sahibi yapacak bir kredilendirme sistemi ile dağıtılıyor. Daha büyük konuta daha çok kredi verilerek lüks konut yapımı özendiriliyor. Konut Birlik genel başkanı Oğuz Soydan, son iki yılda toplu konut kredisi kullanılarak yapımı tamamlanan konut sayısının 100 bin olduğunu, bu dönemde sadece 60 metrekarelik konutların kredilendirilmesi durumunda bu rakamın 131 850'ye yükseleceğini belirtiyor.

Özal'ın bu yıl başlayan "konut yardımı projesi" işte bu gerçeklerin açığa çıkması üzerine üretildi. Özal'ın "isteyen-istemeyen herkesi ev sahibi yapacağım" iddiasıyla ortaya sürdüğü bu projenin önbirikimi olmadığı için Toplu Konut Fonunu kullanmadığı ortaya çıkan işçi ve memurlar için hazırlandığı öne sürülüyor. Işçiler ve memurlar sözde özel ve kamu işyerlerinde patronların onlar için her ay SSK'ya belli bir miktar konut yardımı yatırması sonucu biriken para ile Fon'dan kredi kullanabilir hale gelecekler. Toplu Konut Fonu kredilendirme sistemi' nin önbirikim gerektirmeyecek bir şekilden yani işçi ve memur temel alınarak düzenlenmesi gerekirken bunun yerine gündeme getirilen bu yeni projenin ne anlama geldiğini en iyi patronlar ortaya koydular. Bir patron: "Para kesinlikle bizden çıkmaz, olsa olsa bordrolarda öyle görünür. Ama para bizim işçi için ayırdığımız paradan, yani işçinin cebine girecek paradan verilmiş olur" derken, bir diğeri "hükümet belki de bu fonu kemer sıkmanın bir parçası olarak düşünmüştür" diyor.

Dikkati çeken nokta bu projenin ancak 3 yıl sonra sonuç vermeye başlayacağının daha baştan belirtilmesidir. Böylece işçinin memurun paranın nereye gittiğini görmesine fırsat tanımadan, 1988 seçimlerinde kullanılacak propaganda malzemesi şimdiden hazırlanmış oluyor.

Konut sorunun çözüm yoluna girmesi, var olan ama gerçekten ona acil olarak ihtiyaç duyanlar için kullanılmayan, çar çur edilen kaynakların verimli, planlı kullanımı ile olanaklıdır. Konut açığını kapatabilmek için lüks konut yerine, devlet eliyle düşük kiralı sağlık koşullarına uygun sosyal konut üretiminin başlatılması gerekiyor. Ayrıca konutların devlet ve kooperatiflerce asgari yaşam düzeyine getirilip tam tamamlanmadan vatandaşa teslim edileceği, eksiğinin içinde oturanca zamanla tamamlanacağı konut tipleri, düşük maliyetle üretilebileceğinden ülkemizin koşullarına uygun bir çözüm yolu olabilir. Yılda ilk elde en azından 300 bin konut üretilebilir ve gecekondulaşma var olan durumuyla dondurulmuş olur.

Ucuz konut üretilebilmesi için ülkemizde konut maliyetinin yüzde 50' sinden fazlasını oluşturan arsa payının düşürülmesi de zorunludur. Bu da kentlerin çevresinde belli alanların yeni konut ve yerleşme alanları olarak saptanması ve gereken kamulaştırmaların yapılmasını daha sonra bu alanlarda özel projelere göre büyük sosyal konut inşaatların başlanmasını gerektiriyor. Devlet arsa spekülasyonunu önleyecek bir reform yapmalı, konut kooperatiflerini desteklemeli, yurttaşların sahte kooperatiflerce aldatılmamaları için önlemler almalıdır. Bütün bu önlemler alınıp sonuçları görülmeden, yani her yurttaşa başını sokabileceği bir konut sağlanmadan tek bir gecekondu bile yıkılamaz. Çözüm gecekondu yıkmak değil, yeni sosyal konut yapmaktır.

TKP, anlatılan çözüm önerilerin tüm demokrat güçlerin, konu ile ilgili uzmanların, demokratik kuruluşların tartışmasına sunduğu "Barış ve Ulusal Demokrasi Programı"nda ortaya koyuyor. Unutmayalım ki 1987 konut yılının bir konut kooperatifi başkanı'nın söylediği gibi "üretilen düşünce ve çözümlerin tartışılmak yerine uygulanma yoluna gireceği bir yıl" olabilmesi herşeyden önce 12 Eylül'cülerin iktidarına son vermekle olanaklıdır.

Sağlık alanında yeni bir politika

Başı sayfa 8'de

ile mümkündür. Ama verem olmuş bir insanın tedavisi daha pahalıya malolmaktadır.

İkinci olarak hastaların en kısa zamanda tedavi edilmesi gerekir. Bu ise yaygın bir tesis ağını gerektirir. Türkiye'de bugün bu tesisler yaygın bir şekilde vardır. Bunların önünde hasta birikmesinin nedeni tesis sayısının yetersizliği değildir. Tam aksine hasta sayısını azaltacak önlemlerin alınmamış olmasıdır. Bu tesislerle ilgili ana sorun personel ve araç-gereç sorunudur. Bugün sağlık personeli sayısı yetersizdir. Bunun, ötekilerinin yanısıra bir nedeni de sağlık personeline ödenen ücretin yetersiz oluşudur.

Öte yandan bakanlık sağlık araç ve gereçlerine büyük paralar ödeyerek, ithalatçı firmalardan almaktadır. Oysa bu alımlar aracısız yapıldığında elde edilen tasarruflarla birçok hastane-sağlık araç ve gereçleriyle donatılabilir. Özellikle sosyalist ülkelerle bu konuda kurulacak ticari ilişkiler daha da yararlı olacaktır.

Bizim sağlıkla ilgili reform önerilerimizde şunlar yer alabilir:

– Sağlık hizmetleri parasız olmalıdır.

– İlaç tekelleri devletleştirilmelidir. Ulusal ilaç sanayi kurulmalıdır.

– İlaç, ilaç hammadde alımı, sağlık araç ve gereçlerinin ithali devlet eliyle yapılmalı, bu araç ve gereçleri üreten yerli işletmeler desteklenmelidir. Bu alanda sosyalist ülkelerle de ilişkiler kurulmalı ve geliştirilmelidir.

– Sağlık bakanlığı emperyalist ilaç tekellerinin yönettiği bir bakanlık olmaktan çıkarılmalı, bakanlıkta görev yapan üst düzeyde ve tekellerin ajanı olan bürokratlar görevlerinden uzaklaştırılmalıdır.

– Sağlık bakanlığının politikası, her yıl toplanacak olan, sağlık kurultayı tarafından tesbit edilmelidir. Bu kurultaya, halkın örgütlerinin ve sağlık personelinin örgütlerinin temsilcileriyle, üniversiteler ve bu alanda üretim yapan devlet ya da özel işletmelerin temsilcileri katılmalıdır. Kurultay yön verici, denetleyici olmalıdır.

– Süratle koruyucu sağlık hizmetlerine yönelinmelidir. Bu amaçla şu anda ülkede yürürlükte olan sosyalizasyon uygulamasına, koruyucu sağlık hizmetlerini geliştiren yönüne ağırlık verilerek, yeni bir biçim ve içerik kazandırılmalıdır.

– Doktorların ve diğer sağlık personelinin hastanelerde çalışmaya özendirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

– Sağlık personeli sayısı süratle artırılmalıdır. (Bunun için kolej mezunu sağlık personeli iki ya da üç yıllık bir kısa eğitimden geçirilerek koruyucu hekimlik ve pratisyen hekim ihtiyacı karşılanabilir).

– Bütün bu çalışmaların finansmanı silahlanma harcamalarına giden kaynakların kısıtlanmasından, ilaç tekellerinin ve ilaç, ilaç hammaddesi ve sağlık araç ve gereçlerinin devletleştirilmesiyle sağlanacak tasarruftan karşılanabilir.

Haber ve yazılarınızı aşağıdaki adrese gönderebilirsiniz. Mektuplarınızda kimliğinizi açığa vuran, gizli kalması gereken bilgilere yer vermemelisiniz!

Yazışma adresimiz:
BOX 16 367 S 103 27
Stockholm-İSVEÇ

İŞÇİ HAREKETİNDE YENİ BİR DÖNEM VE TÜRK-İŞ KONGRESİNİN GÖSTERDİKLERİ

Başı sayfa 1'de

leri ve Türk-İş kongresine hazırlık çakıştı. İşçiler bu dönem boyunca hem hakları için mücadele kararlılığını dile getirdiler, hem de delege seçimlerinde kendi örgütlerinin sorunlarını tartıştılar. Bu yeni döneme hazırlık oldu.

Türk-İş kongresinde işçi hareketinin karşı karşıya olduğu birlik sorunu keskin biçimde kendini gösterdi. Kongrede farklı eğilimler ortaya çıktı. Bir yanda aşırı sağ ve rejimin adamlarının başını çektiği Özbek, Özdemir gibi faşistlerin temsil ettiği eğilim vardı. Öte yanda tutarlı demokrat ve sol kanat muhalefet bulunuyordu. Merkezde ise şimdiki Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz'ın çevresindeki sendikacılar vardı. Elbette Türk-Iş sıralarında farklı eğilimlerin kongreye yansıması doğaldı. Ancak bütün bu farklı eğilimlere karşın Türk-İş'in karşısında tarihi bir fırsat duruyordu. Bu tarihi fırsat; Şevket Yılmaz ve Cevdet Selvi' nin başını çektiği delegasyonların işbirliği ile Türk-Iş'de ezici çoğunluğu temsil eden güçlü bir yönetim oluşturmaktı. Kongrede sendikal hareketi bölmek isteyen aşırı sağ kanadın çabalarının boşa çıkarılmasıyla oluşan olumlu sonuç, Türk-İş yönetiminin bu faşist unsurlara karşı güçlendirilmesiyle pekiştirilebilirdi ki, bu fırsat kongrede kullanılmadı.

TKP MK'nin, 6. Plenumu'nda Türk-İş kongresi nedeniyle ortaya koyduğu; Türk-İş'in birliğinin korunması, faşist ve rejim yandaşı olmayan demokrasiden yana bütün sendikacıların yönetimdeki birliğinin amaçlanması biçimindeki görüşleri savunan komünistlerin ve onlara yakın işçilerin bu politikası, Türk-İş'in ve sendikal hareketin birliğini sağlamanın biricik yoluydu. Yine de Türk-İş kongresinde, yıllardır Türk-İş'i ABD'nin ve en gerici güçlerin güdümüne sokmakta rol oynayan bölücülere karşı sol ve merkez, demokrasiden yana tüm sendikacıların aldığı ortak tavır, bunlara yönetimde yer verilmemesi, buna karşılık DİSK'e verilen mahkumiyet kararına karşı protesto, Türk-İş'in bundan sonraki gelişmesinde olumlu rol oynayacak çok önemli bir adım olmuştur. Türk-İş yönetimini oluşturan sendikacıların faşist unsurlardan kendilerini arındırmaları işçi hareketi için büyük bir kazanımdır.

Şurası açık ki, Türk-İş'de birliğin sağlanmasında asıl sorumluluk, herkesten önce, işçi sınıfının içinden geçtiği bugünkü ağır, çetin dönemde Türk-İş'i çok daha aktif hale getirme görevini ortaya koyan sol kanat sendikacılara düşer. Gerçi bu sendikacılar, kongrenin tüm hazırlık süreci boyunca en zor koşullarda Türk-İş tabanında işçileri uyaran, eğiten, örgütleyen olumlu çabalar harcadılar ve sendikal demokrasiye büyük bir katkıda bulundular. Şimdi şu soru irdelenmelidir: Kongreden sonra, şimdi, karşı karşıya olunan ağır görevlerin üstesinden gelmek için, kongre platformunda birlik için herşeyin yapıldığı söylenebilir mi? Bu sorunun yanıtını samimiyetle araştırmak herkesin görevidir. Türk-İş'de birliğin sağlanması için önde halâ olanaklar vardır. Nitekim Türk-İş'in 14. Kongresi'nde Genel Başkanlığa aday olan Petrol-Iş sendikası Genel Başkanı Cevdet Selvi'nin Türk-İş Genel Başkanlığı'na seçilen Şevket Yılmaz'ı kutlarken "Türk-İş'de sendikal birliği bozucu yönde hiçbir harekete izin verilmeyecektir" sözleri bunu gösteriyor. bu, kongrede birlik sağlama açısından yararlı olmayan "ayrı konfederasyon" düşüncesinin yarattığı olumsuzluğu silen sağduyulu, önemli bir tutumdur.

Elbette Türk-İş'in birliği yalnızca sol kanat sendikacıların çabalarına bağlı değildir. Kongrede yönetimde birliğin sağlanamamasından sonra işçi hareketinin çıkarları, Türk-İş yönetiminin bundan böyle ciddi çabalar harcamasını gerektiriyor. Kongreden sonra Türk-İş'in birliğine verdikleri önemi vurgulayan, "mücadeleci, haklar uğruna kavgadan kaçmayan, işçi hak ve özgürlükleri için sert bir politika izleyeceğiz" diyen Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın bu sözleri de Türk-İş' li işçilere verilmiş bir sözdür. Türk-İş' in birliğinin pekişmesi açıktır ki, aynı zamanda sendika içi demokrasinin önünde duran bütün engellerin ortadan kaldırılmasıyla sıkı sıkıya bağlıdır.

Türk-İş yönetimi ve bağlı sendikaların yönetimleri de şimdi, içinde bulunulan şu mücadele döneminde büyük sorumluluk taşıyorlar. Zayıflıkları gözden geçirmek eğilimi güçleniyor. Nitekim Türk-İş'in yeni Genel Sekreteri Emin Kul, örgütün kendilerinden "ataletden çok hareketlilik beklediğini", "hakların eylem ve güç kullanarak alınabileceğini" belirterek, "amacımız Türk-İş'i yeni ve dinamik bir yapıya kavuşturmaktır" dedi. Türk-İş'in görevlerini yerine getirmede başarılı olmadığı yolunda tereddütler olduğunu, kendisinin de bunları kabul ettiğini belirten Türk-İş Genel Sekreteri, "Türk-İş'in bu boşluğu doldurmak, tereddütleri giderme görevi ile karşı karşıya olduğunu" söyledi.

Şimdi herkes yüzbinlerce işçinin toplu sözleşmeye başlayacağı önümüzdeki dönemde tüm işçi sınıfının çıkarlarını gözeten bir sorumlulukla hareket etmesini istiyor, örneğin grevde olan işçilerle Türk-İş'li olsun olmasın dayanışmaya girmesini bekliyor. Bu, sendikal hareketin Türk-İş çatısı altında bağımsız sendikaların özgür iradeleriyle birleşmesine ve gerçekten güçlü bir sendikal birlik oluşmasına hizmet edecek tek yoldur. Nitekim NETAŞ işyerinde grevde olan Otomobil-İş sendikasının kongresi sonunda kabul edilen ortak bildirgede "sendikal birliğin Türk-İş'de sağlanması yönünde aktif çaba harcanması" kararı alındı.

Ancak birlik içindeki bir sendikal hareket, işçi sınıfının ağır bir sömürü ve baskı altına alınmasına yol açan Özal hükümetinden Türkiye'yi kurtarma, 12 Eylül rejimine karşı demokrasinin kazanılması ve barışın korunmasında son derece büyük bir rol oynayabilir. Türk-İş kongresinden sonra bu amaçla çaba gösterenlerin olanakları daha artmıştır. Komünistler bu yöndeki bütün adımları destekleyecektir.

Deney; sendikal hareketin, ülkenin yeniden demokratikleşmesindeki rolünü defalarca kanıtladı. Komünist işçiler ve TKP, Türk-İş'in hükümete karşı yürüteceği mücadeleyi destekleyecektir. Kongreden sonra, "Özal ve onun düşüncesinin yeniden iktidar olmasını istemediklerini", demokratik bir Türkiye'yi istediklerini söyleyen Türk-İş Genel Başkanı'ndan şimdi bütün işçiler sözlerle eylemlerin birbirine uymasını bekliyor.

Mehmet YAVUZ

Afganistan'da ulusal barışma süreci

Başı sayfa 5'de

tiği ilan edilmemiş kanlı savaş koşullarına karşın, ekonomik çöküntü önlenmiş, halkın yaşam düzeyinin düşmesine izin verilmemiştir. Özellikle devlet sektöründe, bu arada istihdam alanında önemli başarılar söz konusudur. Bu sektörde her yıl ortalama 40 bin yeni işyeri açılmış, son beş yılda ekonomiye yapılan yatırımlar, Nisan devrimi öncesindeki bütün devlet yatırımlarının toplamından daha fazla olmuştur. Yatırımların dörtte biri doğrudan sosyal alanlara yöneltilmiş, eğitim, sağlık ve kültür alanına ayrılan harcamalar tüm yatırımların yüzde 31'ini oluşturmuştur. Beş yılda, özellikle Sovyet yardımlarıyla 200 tarım ve sanayi işletmesi kurulmuştur. Emperyalizmin güdümündeki karşıdevrimci çetelerin yakıp yıktığı yüzlerce cami, okul ve hastane onarılmış, yenileri kurulmuştur. Ve hiç kuşkusuz, bütün bunlar halkın yönetime güvenini, desteğini artıran önemli bir etmen olmuştur.

Başlatılan ulusal barışma sürecinin pürüssüz yürüyeceğini kimse öngörmüyor. ABD başta olmak üzere emperyalistler ve karşıdevrim cephesindeki kimi kuklaları bu süreci engellemek için elden geleni yapacaklardır. Ve işte, Afganistan'da barış istediklerini iddia edenler, bu süreç karşısındaki tutumlarıyla asıl konumlarını ortaya koymuş olacaklardır.

ATILIM 15 Günlük Gazete. Herausgeber: Ermis Verlag. Satz/Dizgi. Umbruch/Tertip. Druck/Baskı: Eigene Herstellung. İsteme Adresi: Postfach 101016. 4300 Essen 1. Ödeme: Ermis Verlag. Stadtsparkasse Essen. BLZ 36050105. Knt. Nr. 712703. Fiyatı: 1DM. Abone: 1 yıllık 48DM

İYİNİN HAKLININ DOĞRUNUN ŞAİRİ NAZIM HİKMET

Geçen yılın Ekim ayında dünyanın çeşitli ülkelerinden yazarlar sanatçılar ünlü Sovyet yazarı Cengiz Aytmatov'un konuğu olarak Kırgızistan'da biraraya geldiler. Toplantılarının amacı dünyamızın önde gelen sorunları konusunda fikir değiş tokuşu yapmak, tehlikelerin önlenmesine katkıda bulunmaktı. Toplantıya yapıldığı bölgenin adını verdiler; Isık Göl Forumu dediler.

Isık Göl Forumu'na Türkiye'den de iki ünlü sanatçı, romancı Yaşar Kemal ile müzikçi-kompozitör Zülfü Livaneli katıldılar. Yaşıyor olsaydı kuşkusuz Nazım Hikmet de böyle bir forumun, böyle bir toplantının örgütçüleri arasında yer alacaktı, ateşleyicisi, ışığı olacaktı. Yine de Nazım Hikmet'in Isık Göl Forumu'na katıldığı söylenebilir. Yaşar Kemal Isık Göl Forumu'nun önemini Türkiye halkına anlatırken şöyle dedi: **"Büyük insanlığı** örgütlemek diye bir konu attım ortaya. Sohbette bulunanlarca kabul gördü. (...) Nükleer tehlikenin, açlığın, doğanın öldürülmesinin üstüne insanlık bütün gücüyle yürümezse insanlığın sonu kötü. Büyük insanlık bütün gücüyle politikacılara yardım etmezse, ne kadar iyi niyetli olurlarsa olsunlar salt politikacıların bu işin altından kalkabileceğine inanamayız."(1)

"Büyük insanlık" Nazım Hikmet'in umudunu bağladığı, güven duyduğu halka, insanlara verdiği addır. O hep büyük insanlıktan yana oldu. Jean Paul Sartre Nazım Hikmet için, "insan düşmanlarının amansız düşmanı" diyordu.(2) Nazım kendisi de sanatının, yaratıcılığının sırrını insanda, insanlıkta görürdü: "Bence gerçek sanatın özelliklerinden birisi de budur; çeşitli mesleklerden, milletlerden mümkün olduğu kadar çok insanla konuşabilmek."(3) Nazım Hıkmet hep böyle yaptı. Bütün şiirlerinde böyle bir konuşmayı, diyaloğu sürdürdü.

Yürümek iyiye, haklıya, doğruya
Döğüşmek yolunda iyinin, haklının, doğrunun
zaptetmek iyiyi, haklıyı, doğruyu

Nazım Hikmet 85 yaşında. Öleli 24 yıl oldu. Ama hayatı ve insanları, insanların mücadelesini etkilemeye devam ediyor. Yalnızca geçmişin bir usta şairi olarak anılmıyor, mücadelenin ön saflarında çarpışmaya devam ediyor.

1949 yılında yazdığı, Nazım Hikmet'i, onun sanatını, mücadelesini, kişiliğini enine boyuna anlattığı bir yazısında Behice Boran şöyle bir değer lendirme yapıyor: "Umumiyetle insan şahsiyeti faal bir unsurdur. Muhitten gelen tesirlere tepkilerde bulunur, kendisi muhitin tesirinde kaldığı kadar döner, o da muhitini şu veya bu derecede değiştirir. Sanatkar şahsiyeti ise bilhassa faaldir ve büyük sanatkar olduğu nisbette faaldir. (...) Nazım bu çapta bir sanatkardır."(4) İşte büyük sanatçının, büyük insanlıkla ilişkisi,

Nazım Hikmet (1902-1963)

alışverişi, gücü, hala sürüp giden etkinliği, etkinliğinin kaynağı bu sözlerde gizli duruyor.

Sanatçının doğayla toplumla ilişkisi sıradan insanların ilişkisi ile karşılaştırıldığında, sıradan insanların biriktirdikleri büyük gücün, potansiyelin odaklaştığı, yoğunlaştığı bir top güçlü ışık yükü olarak belki anlatılabilir. En üst düzeyden bir soyutlamadır sanatçı ve eseri. Öyle bir soyutlama ki, onun ışığı altında karmaşık gerçek apaçık bir hal alır, geçmişi ve geleceği ile duru bir su gibi görünür. Ama böyle sanatçılar, böyle eserler de her zaman çıkmaz. "Özellikle bir değişim zamanının yeniden değerlendirilmesini gerekli gördüğünde toplum, her zaman kendisi için bunu bir iç gereksinim olarak duyan insanları da ortaya çıkarır."(5) Nazım Hikmet de işte böyle bir zamanın, dünyanın ve Türkiye'nin köklü bir değişim geçirdiği zamanların insanlığa bir armağanı oldu. Ekim Devriminin uğultuları, ulusal kurtuluş savaşının sarsıntıları içinden doğdu onun şiiri. Bu çifte depremin etkisini en iyi o aldı, o yansıttı. O günlerden bugünlere insanımızın serüvenini en iyi o yazdı. Bütün zenginliği ile ulusal ve enternasyonal karakter Nazım'ın şiirinde, kişiliğinde ve eyleminde böyle yoğruldu.

Sanatın taraf olup olmayacağı tartışması günümüzde de, ama artık zorlama bir tartışma olarak, yalnızca burjuva ideolojisinin kör bir inadı olarak sürüp gidiyor. Sanatın taraf olmaksızın sanat olamayacağı artık benimsenmiş, dahası pratikte kanıtlanmış bir gerçektir. Ama kimin tarafında yer alıyor sanat? Sanatçı kimin tarafında olursa yaşamaya, etkilemeye devam edebiliyor? Taşkent'te 1960'ta yapılan Asya Afrika Yazarları Birliği toplantısında konuşurken Nazım Hikmet işte bu soruyu yanıtlıyordu: "Kardeşler, gerçek sanat adamları halklarının yüreğini elinde taşır. Biz bu Taşkent toplantısına halklarımızın yüreğini getirdik. Yürek dediğinse, iki işte ustadır. Nefrette ve sevgide. Bu Taşkent toplantısındaki yürekleri uçsuz bucaksız bir nefretle, uçsuz bucaksız bir sevgi birleştiriyor; esirlikten, harpten, sömürgecilikten, gerilikten nefret, hürriyet, milli bağımsızlık, ilericilik, halkçılık ve bahtiyar adaletli yaşama duyulan sevgi".(6) İşte Nazım Hikmet'in sanatçının taraflılığını zengin bir içerikle ortaya koyuşu böyledir.

Sevdalınız komünisttir
on yıldan beri hapistir
yatar Bursa kalesinde

Nazım Hıkmet kendi ülkesinde zorbalığın her türlüsünü gördü. O şimdi de baskı, yasak altında tutulmak isteniyor. İnsanlığı etkilemeye devam eden, insanlığın davasına bugün de hizmet eden bir sanat adamının, ölse bile baskıya, zulme uğramaya devam etmesine şaşırmamak gerek. Türkiye'de aydınlar, barış için demokrasi için mücadele edenler, yazdıklarına çizdiklerine, eylemlerine sahip çıkmayı, sorumluluklarının gereğini yerine getirmeyi en çok Nazım'dan öğrendiler. Baskı altında direnmeyi, boyun eğmemeyi, birlikte davranabilmeyi başarıyorsak bunda Nazım'ın katkısı unutulabilir mi? Türkiye'de işte bu nedenle hala Nazım Hikmet'in şiirlerine oyunlarına, romanlarına yasak koymak isteyen, genç insanların Nazım Hikmet'i duymasını, okumasını engellemek isteyen, Nazım'ın şiirlerini, Nazım gecelerini suç kanıtı sayan, Nazım'dan ödü kopan bir anlayış yönetime egemendir. Tuhaf, pek yakında ve kesinlikle değişecek bir durum: Egemendirler ama azınlıktadırlar. Çünkü bu çevrelerin sürekli yineledikleri "Nazım Hikmet'in vatan hainliği" karalamasına inanan artık kalmamıştır. Onun Türk diline sevgisi ve hakimiyeti, yurduna bağlılığı, insanına tutkunluğu böyle saçmalıkları susturuyor. Nazım'ın düşüncelerine karşı olanlar, onun şiirine, kişiliğine bakıp, "cesur, yiğit bir ınsandı, gerçek iyi bir şairdi. Türk dilinin ustasıydı" diyorlar. Gerçi komünist şairin erdeminin kaynağını göremiyor, başlıbaşına bir eylem olan şiiriyle, şiirine yön veren ülküşünü, düşüncesini birlikte değerlendiremiyorlar, ama Nazım Hikmet artık yalnız işçilerin, emekçi halkın şairi sayılamaz. Onu belki gizli bir suçluluk duygusuyla, ama kesin bir beğeni ile okuyan ve onun dikkat çektiği

Arkası 12. sayfada